Dan-Ionuț Julean
Dana Julean

Moștenirea familiei Bánffy în Transilvania...

A Bánffy-család öröksége Erdélyben...

The Bánffy Family Inherintance in Transylvania...

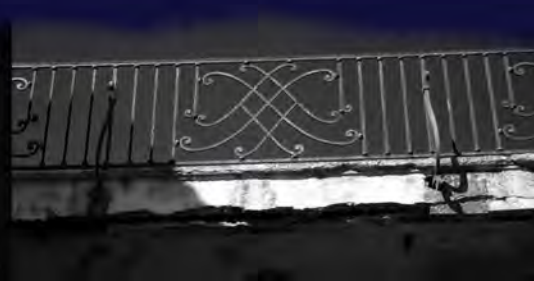

Moștenirea familiei Bánffy în Transilvania...

A Bánffy-család öröksége Erdélyben...

The Bánffy Family Inherintance in Transylvania...

Dan-Ionuț Julean

Dana Julean

Presa Universitară Clujeană

2017

Text
Dan-Ionuț Julean

Imagini
Dan-Ionuț Julean

Concept grafic, prelucrare și tehnoredactare computerizată
Dana Julean

Traducere text
Márta Sebestyén (limba maghiară)
Dana Julean (limba engleză)

Editura
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51, 400371 Cluj-Napoca,România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

© 2017 Autorii volumului.

Toate drepturile rezervate. Copierea, tipărirea și reproducerea integrală sau parțială a textului sau imaginilor, prin orice mijloace, fără acordul autorilor este interzisă și se pedepsește conform legii.

Acest volum este un proiect cultural al
Uniunii Arhitecților din România - filiala județeană Cluj

ISBN: 978-606-37-0259-4

UNIUNEA ARHITECTILOR DIN ROMANIA
Filiala CLUJ

Moștenirea familiei Bánffy în Transilvania...

A Bánffy-család öröksége Erdélyben...

The Bánffy Family Inherintance in Transylvania...

Dan-Ionuț Julean
Dana Julean

2017

Este o bucurie pentru suflet să vezi că sunt oameni care au grijă ca moștenirea culturală să nu fie uitată, care încearcă să salveze și să facă cunoscută această „avere" publicului iubitor de frumos.

Mulțumiri, Béla Bánffy

Öröm a léleknek látni embereket akik vigyáznak arra hogy a kulturális örökség ne merüljön feledésbe, próbálják ezt a „vagyont" megmenteni és a szépet szerető nagyközönség elé tárni.

Köszönettel, Bánffy Béla

It is a tremendous joy to see that there are people who take care that the cultural heritage is not forgotten, that are trying to save and make this "treasure" known to a public that is fascinated with beauty.

Many thanks, Béla Bánffy

Moștenirea familiei Bánffy în Transilvania…

Moștenirea familiei Bánffy în Transilvania este un album, al unei expoziții vernisate la Balul Arhitecților din România, ediția 2017, găzduit de Palatul Bánffy din Cluj, care prezintă sumar, prin imagini, istoricul și situația unor clădiri din patrimoniul cultural național. Cea mai mare parte a lor se află pe fostele domenii istorice ale ramurilor baroniale și de conte ale familiei Bánffy de Losoncz. O parte din ele au ajuns proprietăți Bánffy prin căsătorie și moștenire, respectiv prin cumpărare. Unele dintre reședințele istorice rurale au fost locuite de membrii familiei, neîntrerupt, timp de sute de ani, acumulând astfel nenumărate valori artistice. Palatul din Cluj evocă, și în prezent, locuirea urbană cu stil. Ar fi fost greu să ilustrăm rafinamentul interioarelor sau al amenajărilor peisagere de epocă, însă documentele și mărturiile fotografice atestă categoric aceste calități.

Am evitat o prezentare a tuturor ramurilor familiei Bánffy, deoarece am dorit accentuarea ideii de *moștenire culturală de patrimoniu construit* – evident, ea reprezintă doar o parte a realității societății actuale –, care cere imperios o viziune complexă, pentru a putea fi transmisă corespunzător generațiilor viitoare.

Moștenirea Bánffy reflectă nu numai o genealogie a succesului pe plan politic, economic sau cultural a uneia dintre cele mai importante familii aristocratice din Transilvania ci, mai ales, formarea și devenirea ei, sub semnul frumosului. Din păcate, aproape tot ceea ce s-a clădit cândva s-a destrămat, s-a mutilat sau s-a ruinat după cel de Al Doilea Război Mondial. Decăderea a fost lentă și, în multe dintre cazuri, încă continuă. După ce au fost utilizate ca sedii pentru diverse instituții administrative sau culturale, unități agricole de stat, sanatorii de psihiatrie, școli primare, școli pentru copii cu nevoi speciale sau chiar orfelinate, multe dintre aceste clădiri sunt încă în suferință. Totuși, supraviețuirea lor, sau chiar reabilitarea lor în unele cazuri, reprezintă o dovadă că patrimoniul poate supraviețui istoriei.

A Bánffy-család öröksége Erdélyben…

A Bánffy család öröksége Erdélyben kiállítás korabeli és jelenkori képek által mutatja be a teljesség igénye nélkül a nemzeti kulturális örökség egyes épületeinek állapotát. Az épületek nagyrésze a Losonczi Bánffy-ak bárói és grófi ágainak egykori történelmi birtokain találhatók. Egyesek Bánffy tulajdonba kerültek házasság vagy örökösödés révén, mások felvásárlás következtében. Néhányat közülük a Bánffy család tagjai sokszáz éven át megszakítás nélkül otthonukként élveztek, eképpen felhalmozván számtalan művészi értéket. A kolozsvári palota jelenleg is stílusos városi életmódról tanuskodik. Nehéz lenne bemutatni a korabeli rafinált ízlésnek megfelelő belső berendezéseket, ha nem tanuskodnának erről dokumentumok és fényképek.

Elkerültük a Bánffy család minden egyes ágának bemutatását mivel *az épületek kulturális örökségét* óhajtottuk kihangsúlyozni – természetesen, ez csak egy része a jelenlegi társadalom valóságának – mely egy átfogó megvilágítást igényelne azért, hogy a jövő generációknak megfelelően adódhasson át.

A Bánffy örökség nemcsak az egyik legfontosabb erdélyi arisztokrata család politikai, gazdasági vagy kulturális sikereinek sorozatát tükrözi, hanem főként ennek alakulását és fejlődését a szépség égisze alatt. Sajnos majd minden, amit valaha megépítettek, romba dőlt, megcsonkult vagy szertefoszlott a Második Világháború után. A hanyatlás lassú volt és sok esetben most is folyik. Minekutána különböző intézmények, állami gazdasági egységek, elmebeteg szanatóriumok, elemi iskolák, kisegítő iskolák vagy éppen gyermekotthonok székhelyeként szolgáltak, ezek az épületek még jelenleg is szenvednek. Mégis, túlélésük vagy egyes esetekben a felújításuk annak bizonyítéka, hogy az épített örökség túlélheti a történelmet.

The Bánffy Family Inherintance in Transylvania…

The Bánffy Family Inheritance in Transylvania is the album of an exhibition inaugurated during the 2017 edition of the Romanian Architects' Ball, hosted by the Bánffy Palace in Cluj, which briefly portrays, through images, the history and the current condition of several national cultural heritage buildings. Most of them are located on the former estates belonging to the baronial and count branches of the Bánffy de Losoncz family. Some of them became Bánffy properties through marriage and inheritance, respectively through acquisitions. Some of the historical rural residences were inhabited by members of the family, uninterrupted, for hundreds of years, thus collecting countless artistic values. The palace in Cluj evokes, even today, urban dwelling in style. It would have been difficult to illustrate the once refined interiors or the former landscape designs, although there are documents and photographs that can clearly attest these qualities.

A presentation of all Bánffy branches was avoided due to the emphasise on the issue of *built heritage inheritance* – obviously just a fraction of the current social reality – which imperiously requires a complex vision, so that it can be properly passed on to future generations.

The Bánffy Inheritance reflects not only a genealogy of political, economical or cultural success of one of the most important aristocratic families in Transylvania, but it also stresses its emerging and becoming shaped by beauty. Unfortunately, everything that was once built crumpled, got mutilated or decayed after World War II. The process of deterioration was slow and in many cases it is still on going. Many of these buildings, after being used as headquarters of different administrative or cultural institutions, state-owned agricultural units, psychiatric wards, primary schools, schools for children with special needs or even orphanages, are still suffering. However, their survival and, in some cases, even their rehabilitation are a living proof of the fact that heritage can survive history.

Castelul Bánffy din Boghiș, județul Sălaj

Un domeniu la Boghiș a aparţinut familiei Bánffy încă din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, când s-a construit aici, o primă locuinţă nobiliară, probabil fortificată. Castelul, de mici dimensiuni, în forma în care s-a păstrat până în prezent, datează din secolului al XVIII-lea, cu unele intervenţii din secolul al XIX-lea. Ocupând o poziţie privilegiată, situat pe un dâmb, în centrul satului, ansamblul reflectă, şi în prezent, organizarea tipică a unei curţi nobiliare, cu compoziţia patrulateră, uzuală: castelul situat pe o latură, iar celelalte trei rezervate unor clădiri anexe. Astfel, intrarea în curte avea în ax reşedinţa nobiliară, a cărei faţadă reprezentativă era orientată, de partea cealaltă, spre sat, dominând peisajul, de la înălţime, printr-o terasă acoperită, prevăzută cu patru coloane de factură dorică, surmontate de un fronton. Spre curte, castelul prezintă o intrare destul de modestă: un peron acoperit cu o copertină sprijinită pe două coloane de factură dorică, marcat de silueta unui acoperiş specific baroc. Reşedinţa, având plan compact cu două mici prelungiri, se remarcă, în lipsa unor elemente decorative consistente, prin acoperişul amplu de factură barocă. La începutul secolului al XX-lea castelul era deja înstrăinat. Raportat la situaţia prezentată în Ridicarea topografică Franciscană (*Franziszeische Landesaufnahme,* 1806-1869), se observă că, de-a lungul anilor, majoritatea clădirilor anexe au fost alterate semnificativ sau înlocuite. În prezent, cufundat în tăcere, într-o ambianţă vegetală neadecvată şi cu o serie de adiţii lipsite de eleganţă, ansamblul adăposteşte un cămin de bătrâni – Centrul de îngrijire şi asistenţă pentru persoane adulte cu handicap.

A szilágybagosi Bánffy-kastély, Szilágy megye

A XVII. század második felétől a Bánffy család tulajdonát képezte egy bagosi telek, melyre akkortájt épült egy valószínüleg erődítményszerű nemesi lakóház. A kisméretű kastély, mely alakját mindmáig megőrizte, a XVIII. századból származik egyes XIX. századi beavatkozásokkal ellátva. Kíváltságos helyet foglalva, a falu közepén található domb tetején jelenleg is egy nemesi udvar jellegzetes alakzatát tükrözi a szokásos négyszegletű kompoziciójával: a kastély az egyik oldalon míg a másik három oldalon a hozzá kapcsolódó gazdasági épületek. Eképpen a bejárat a nemesi lakosztály szimmetria-tengelyében volt, melynek homlokzata a falu irányába magasról uralta a tájat, fedett terasszal, melyet négy dór oszlopfő tartott. Az udvar felől a kastély bejárata nagyon egyszerű volt: egy felület két dórikus oszlopon álló védőtetőzettel, mely a barokk tetőzet jellegzetességeit viselte magán. A két meghosszabbítással ellátott tömör lakóház, egyéb jellegzetes elemek hiányában, teljes barokk tetőzetével tűnt ki. A XX. század elején a Második Katonai Felmérés szerint észrevehető, hogy az idők folyamán a gazdasági épületek jelentős átalakításokon és helyettesítéseken mentek át. Jelenleg, hallgatásba merülve, előnytelen növényzeti környezetben és sok eleganciától mentes hozzáadásokkal ellátva, az épületegyüttes egy öregotthonnak ad helyet melyben sérült felnőtteket ápolnak és gondoznak.

Bánffy Castle in Boghiș, Sălaj County

The Bánffy family owned an estate in Boghiș as early as the second half of the 17th century, when a first manor house was erected here, probably a fortified one. The small castle, which can still be seen today, dates from the 18th century, with minor interventions from the 19th century. It is situated on top of a hill, occupying a privileged position, in the centre of the village. The ensemble has the typical layout of a manor house, based on a rectangular composition: the castle on one side, while other annex buildings occupy the remaining sides. Thus, the gate was alined with the entrance of the manor house, whose representative façade was on the opposite side, facing the village. Thus, the building dominated the landscape from above, with its covered terrace and four Doric-like columns surmounted by a pediment. The castle has a rather modest entrance facing the yard: a small perron covered by a canopy supported by two Doric-like columns, and topped by a pitched Baroque roof. The main building, being characterised by a rather compact layout with two small extensions, while lacking any consistent decorative elements, it stands out due to its ample Baroque roof. At the beginning of the 20th century the castle had already been alienated. When compared to the Second Military Survey (*Franziszeische Landesaufnahme,* 1806-1869), one can notice that throughout the years most of the annexes have been significantly altered or replaced. Today, deepened in silence, in an inadequately grown vegetation and a series of elegance-lacking additions, the ensemble functions as a state-owned residence for seniors – Elderly Care and Assistance Centre for Adults with Disabilities.

Castelul Bánffy din Bonțida, județul Cluj

Familia Bánffy a locuit la Bonțida aproape neîntrerupt timp de circa 550 de ani. În tot acest timp, ansamblul a trecut printr-o serie de schimbări semnificative. Se pare că unele elemente din zidăria existentă, ca și în cazul bisericii reformate din apropierea castelului, ar data încă din secolul al XIII-lea.

Începând cu a doua jumătate a secolului al XV-lea, la Bonțida exista o curte nobiliară fortificată. Turnurile circulare de colț și o parte din zidul de incintă au fost integrate, cu siguranță, în structurile ulterioare. Din secolul al XVII-lea, curia fortificată a intrat într-un amplu proces de transformare, ajungând, după 1650, un veritabil castel renascentist. Ansamblul unitar păstrat până în prezent poartă semnele distincte ale Renașterii (intervenții între 1650-1675) și barocului (modificări și adiții între circa 1747-1784), la care se adaugă forme ale goticului englez (în urma refațadizărilor și transformărilor efectuate către mijlocul secolului al XIX-lea, respectiv de la începutul secolului al XX-lea). Castelul era împodobit cu lucrări de artă de mare valoare, atât la interior, cât și la exterior. Ceea ce nu mai poate fi văzut astăzi, decât parțial, este marea curte de onoare, în formă de potcoavă, cu grajdurile pentru 32 de cai, manejul și atenansele, încununate cu 36 de statui (de circa 1,5 m înălțime) inspirate de mitologia antică. Parcul în stil francez de altădată, transformat într-un parc romantic englez (circa 1830) s-a pierdut pentru totdeauna. Au dispărut statuile, sculpturile, urnele decorative; au fost mutilate toate detaliile originale. Supranumit cândva *Versailles-ul Transilvaniei*, în prezent castelul este retrocedat și a fost concesionat de Fundația Transilvania Trust, care întreprinde aici un amplu proces de conservare-restaurare, în ideea creării unui Centru de specializare în reabilitarea patrimoniului construit.

A bonchidai Bánffy-kastély, Kolozs megye

A Bánffy család megszakítás nélkül Bonchidán lakott körülbelül 550 éven át. Ezidő alatt az épületegyüttes állandó és lényeges változtatáson esett át. Úgy tűnik, hogy az építkezés egyes elemei még a XIII. századból valók, amint a közelben levő református templom is.

A XV. század második felétől létezik a nemesi udvarház erődítmény típusú épülete. A sarkok köralakú tornyai valamint a telket határoló falak egy része bizonyára beépültek a belső struktúrákba. A XVII. századtól a megerősített kúria épülete egy kapitális átépítésen esett át, melynek eredményeként 1650 után, egy vérbeli reneszánsz kastéllyá változott. A jelen időkig fennmaradt egységes jellege reneszánsz (az 1650 és 1675 közötti beavatkozás eredményeként) és barokk jegyeket hordoz (az 1747 és 1784 közötti változtatások és hozzáadások következtében), melyekhez hozzáadódnak angol gótikus formai jegyek (a front átrajzolása és a XIX. és XX. századi átalakítások eredményeként). A kastélyt értékes műkincsek díszítették mind külsőleg mind a belső helyiségekben. Ami sajnos ma csak részeiben látható az a díszes, patkó alakú belső udvar, melyben a 32 lovat elszállásoló lovas istálló található a lovardával és a külső házakkal valamint a 36, görög mitológiából inspirálódott, 1.5 m magas szobrok. A valamikori francia park, mely 1830 körül angol parkká alakult, örökre elveszett. Elkallódtak a szobrok, egyéb szobrászati elemek, díszítő urnák. Minden eredeti részletet megcsonkítottak. A valamikor Erdély Versailles-ának nevezett kastélyt mára visszaszolgáltatták. A Transylvania Trust Alapítvány 2007-ben 49 évre koncesszionálta a birtokot és irányítja a kastély felújítási munkálatait, a külön erre alapított „Épített Örökség Helyreállító

Bánffy Castle in Bonțida, Cluj County

The Bánffy family lived relatively continuously in Bonțida for almost 550 years. During this time, the ensemble sustained a series of significant changes. It seems that several pieces of the existing masonry, as is also the case of the neighbouring Reformed church, can be dated as early as the 13th century. Starting with the second half of the 15th century, the records attest a fortified manor house in Bonțida. The circular corner towers and parts of the enclosing walls were most definitely integrated into ulterior structures. Beginning with the 17th century, the fortified manor house underwent through ample transformations, thus, after 1650, it was turned into a genuine Renaissance castle. The ensemble, in its current state, still bears distinctive traces from its Renaissance (interventions circa 1650-1675) and Baroque (remodelling and additions dating circa 1747-1784) periods, topped off with English Gothic (namely the western façades-alterations and transformations which took place towards the middle of the 19th century, respectively the beginning of the 20th century). Both the interior and the exterior of the castle used to be furnished with quite valuable works of art. The U-shaped *cour d'honneur*, together with its stables, which hosted 32 horses, manège and other annexes – all crowned by 36 statues, 1.5 m high, portraying classical mythological figures – can be barely made out today. The initial French-style park, later transformed into an English landscape park (circa 1830), is lost forever. The statues, sculptures and decorative urns also disappeared; all original decorations have been mutilated beyond recognition. Once known as *the Versailles of Transylvania*, the castle has been recently returned to its legal owners and leased to Transylvania Trust Foundation, which undertook the challenge of conserving and restoring the castle in order to establish a Built Heritage Conservation Training Centre.

Castelul Bánffy din Borşa, judeţul Cluj

O reşedinţă nobiliară a familiei Bánffy este atestată documentar la Borşa încă din secolul al XVI-lea. Refăcută ulterior, aceasta a devenit, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, o curie barocă, care, la rândul ei a fost integrată, în mare parte, în edificiul actual – un castel în stil eclectic, care datează de la sfârşitul secolului al XIX-lea. Farmecul clădirii este accentuat de terasa largă adosată faţadei sudice şi de un elegant turn belvedere. Acestea speculau orientarea castelului spre peluza largă, parte a unui parc pitoresc, care continuă cu o pădurice naturală. Odinioară, palmierii crescuţi în sera de pe domeniu confereau acestui parc un aer exotic. Castelul conservă o serie de elemente decorative valoroase: tâmplăria originală (uşi din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, ferestre, accesorii), ample lucrări de feronerie la casa scării (balustrada şi un candelabru fixat de tavan, lucrate artistic), pavimente din mozaic turnat cu motive vegetale stilizate şi piese de mobilier de depozitare parţial înzidite (în încăperea de la baza turnului şi în holul de la intrare). În mod particular, atrage atenţia, marele dulap de hol, tratat în manieră Art Nouveau, cu accesorii specifice. De curând, castelul a fost retrocedat urmaşilor familiei Bánffy.

A kolozsborsai Bánffy-kastély, Kolozs megye

Már a XVI. századtól dokumentálták a Bánffy család nemesi hajlékát Kolozsborsán. Egy későbbi átalakítás következtében a XVIII. század második felétől barokk kúriává alakult, mely alkalom adtán a mai épület részévé lett, egy eklektikus stílusú kastélyé, mely a XIX. században nyerte el mai alakját. Az épületet a déli homlokzaton található erkély valamint az elegáns kilátótorony díszítik. Mindkettő egy tágas pázsitra nézett mely egy festői park részét képezte és egy természetes erdőrészlegbe olvadt bele. Annakidején, az üvegházban nőtt pálmafák exótikus hangulatot kölcsönöztek a parknak. A kastélyban sok értékes díszítő elem maradt fenn: az eredeti famunkák (XVIII - XIX-dik századi ajtók, ablakok, egyéb díszítő elemek), a lépcsőzet teljes kovácsolt fémmunkája, korlátai, valamint egy művészien megmunkált csillár a mennyezeten, stilizált növényi díszítésű öntött mozaik padló és egy részlegesen beépített raktározás céljával készített bútorzat (a torony lábánál és a bejárati helységben). Különösen figyelemfelkeltő a hallban található óriási Art Nouveau díszítésű szekrény korhű kiegészítőivel. Nemrégiben, a kastély visszakerült a Bánffy család örököseinek tulajdonába.

Bánffy Castle in Borșa, Cluj County

Beginning with the 16th century, a nobiliary residence, belonging to Bánffy family, was officially recorded in Borșa. However, it was later on rebuilt, thus, during the second half of the 18th century it was transformed into a Baroque manor house, much of which, in its turn, was integrated into the currently existing building – an Eclectic castle, dating from the late 1800s. The large terrace, adjoining the southern façade, and the elegant belvedere tower add to the charm of the building. Both of these took full advantage of the positioning of the castle, which faced a wide lawn, part of a picturesque park, that extended into a small natural forest. Once upon a time, palm trees, grown in the estate's greenhouse, endowed the park with an exotic ambience. The castle still preserves a series of valuable decorative elements: the original woodwork (18th century and 19th century doors, windows, accessories), ample metalworks designed for the staircase (the artistically crafted railing and chandelier hung from the ceiling), the pavement made of terrazzo decorated with vegetal motifs and partially built-in pieces of storage furniture (located at the base of the tower and in the entrance hall). Of particular interest is the large hall cabinet, designed in an Art Nouveau style, furnished with matching accessories. Recently the castle has been returned to the Bánffy family descendants.

Castelul Bánffy din Ciuguzel, județul Alba

În secolul al XVIII-lea moşia Toldalagi din Ciuguzel a ajuns în posesia familiei Bánffy prin căsătorie. Se pare că, o primă reşedinţă a fost construită aici, înainte de 1750, refăcută apoi în stil baroc. Ulterior, la începutul secolul al XIX-lea (conform unei inscripţii datate la 1812), vechea construcţie a fost remodelată şi extinsă, ajungându-se la forma păstrată până în prezent. Imaginea distinctivă este dată de mansarda generoasă, folosită, încă de la început, ca spaţiu locuibil. O ultimă modernizare s-a făcut în perioada interbelică (1937). Clădirea conservă valoroase elemente de pietrărie de factură barocă. Astfel, în mod special, se remarcă rezalitul terasei cu fronton curb, cu cele şase coloane ionice, cu balustradă festonată. De asemenea, se păstrează multe elemente de feronerie şi tâmplărie originale. Un element inedit este pasarela care leagă nivelul mansardei direct de parcul din exterior; acest lucru a fost posibil, prin specularea pantei terenului şi introducerea unor anexe la baza dealului din spatele castelului. Domeniul a fost retrocedat şi aparţine tânărului baron Farkas Bánffy, care s-a stabilit aici.

A fugadi Bánffy-kastély, Fehér megye

A XVIII. században, a fugadi Toldalagi birtok házasság révén a Bánffy család tulajdonába került. Úgy tűnik, hogy 1750 előtt itt már létezett egy épület, melyet aztán barokk stílusban átépítettek. Később, a XIX-dik század elején (egy 1812-ből származó beírás alapján), az eredeti épületet átalakították és kibővítették a mai formájára. Az épület különös és elegáns megjelenését a tetőtér külalakja nyújtja, melyet a kezdetektől belaktak. 1937-ben esett át egy utolsó modernizáláson. Az épület számtalan faragott barokk kőelemet tartalmaz. Különösen szembeötlik a terasz kiugró része ívelt oromzatával, a hat jónikus oszlopával és díszített korlátaival. Úgyszintén sok eredeti kovácsolt vas és fafaragvány konzerválódott. Egy teljesen újszerű elem az átjáró a tetőtérből a kültéri parkba. Ezt úgy sikerült megvalósítani, hogy kihasználták a hátsó telek lejtését és a domb lábához építkeztek. A birtokot visszaszolgáltatták. Ifjú tulajdonosa, báró Bánffy Farkas, itt is telepedett meg.

Bánffy Castle in Ciuguzel, Alba County

During the 18th century, the Toldalagi estate in Ciuguzel became the property of Bánffy family through marriage. It seems that an earlier residence was built here, before 1750, which was later on turned into a Baroque structure. Further on, at the beginning of the 19th century (according to an inscription dating from 1812), the old building was remodelled and extended into its present state. Its ample mansard roof, which was used as living space from the beginning, is what makes its distinctive feature. The last modernisation was undertaken in the interwar period (1937). The building still preserves valuable Baroque stonemasonry. Thus, the avant-corps of the terrace, with its curved pediment, six Ionic columns and pinked railing, is of particular interest. The building also maintains many of its original metal fittings and woodwork. A particularly unique element is the footbridge linking the mansard with the park; this link was possible due to the slope of the terrain and because several annexes were built at the bottom of the hill, behind the castle. The estate was returned to the family and now belongs to the young baron Farkas Bánffy, who resides here.

Castelul Bánffy din Gheja, județul Mureș

Istoricul posesiunilor nobiliare la Gheja începe din secolul al XV-lea. La sfârșitul secolului al XIX-lea, domeniul a trecut în proprietatea familiei Bánffy, care a construit castelul eclectic, încorporând, probabil, un conac mai vechi, în stil baroc târziu, cu elemente clasicizante, datând de la mijlocul secolului al XIX-lea. Corpul central este încadrat de două turnuri bastionare masive, pe plan octogonal, care imprimă ansamblului un aspect belicos, romantic. Acest corp central avea inițial regim de înălțime parter, purtând un acoperiș baroc. Spre nord, spre sat, se deschidea printr-un amplu portic. Ulterior, în perioada interbelică, șarpanta spre fațada principală a fost modificată, încorporând registrul unui nou etaj, prevăzut în ax cu o logie, care apoi a fost închisă. Castelul are o dinamică volumetrică spectaculoasă, accentuată de poziția privilegiată, fiind situat pe un deal, la marginea satului. Parcul și livada de odinioară nu mai există. Mare parte a fost parcelat, fiind ocupat de gospodăriile localnicilor. Chiar și cimitirul satului se întinde până în apropierea castelului. În prezent, deși a fost restituit familiei Bánffy, în castel continuă să funcționeze secția de psihiatrie a spitalului orășenesc din Luduș.

A marosgezsei Bánffy-kastély, Maros megye

A nemesi tulajdonok története Marosgezsén a XV. században kezdődik. A XIX. század végén a birtok a Bánffy család tulajdonába került, aki az eklektikus kastélyt építtette, mely egy, a XIX. század közepén épült klasszikus elemekkel ellátott régebbi, késő-barokk stílusú udvarházat is magába foglalt. A központi épületet két masszív bástya torony fogja közre, melyek romantikus, harcias külsőt kölcsönöznek az épület együttesnek. Eredetileg ez a központi épület barokk tetővel ellátott földszintes épület volt. Északra, a falu irányába oszlopcsarnokkal lett ellátva. Később, a két világháború közötti időkben a tetőszerkezetet módosították, hozzáadva egy emeletet az épülethez, melynek közepére egy nyitott oszlopos termet helyeztek, de ezt az idő múltával bezárták. Látványos a kastély térfogatának a dinamikája, melyet kiemel a kastély faluszéli dombon fekvő előnyös elhelyezése. A hajdan hozzátartozó park és gyümölcsös már nem léteznek. Nagyrészüket felparcellázták és szétosztották a helybélieknek. Még a falu temetője is a kastély falaiig húzódik. Annak ellenére, hogy a kastély újra a Bánffy család tulajdonában van, a ludasi helyi kórház pszichiátria részlege működik benne ma is.

Bánffy Castle in Gheja, Mureș County

The history of the Gheja estate dates back to the 15th century. At the end of the 19th century the estate became the property of the Bánffy family, who built an Eclectic castle, which, most probably, incorporated an older late Baroque manor, with several classical elements, dating from the middle of the 19th century. The main body of the building is framed by two massive octagonal bastion-like towers, which give the ensemble a bellicose, romantic look. This main body was originally one story high, topped by a Baroque-shaped roof. On its northern side, the structure opened through an ample portico towards the village. Later on, during the interwar period, the slope of the roof on the main façade was modified, thus integrating a new storey, provided with a central-located loggia, which was eventually closed. The castle has a spectacular volumetric dynamics, emphasised by its privileged location, as it is situated on a hill, at the outskirts of the village. The former park and orchard do not exist anymore. Most of them have been divided up into plots which were used by local households. Even the village cemetery extends all the way up to the surrounding grounds of the castle. Today, although it was returned to the Bánffy family, the castle is still functioning as a psychiatric ward of the Luduș town hospital.

Castelul Bánffy-Barcsay din Gilău, județul Cluj

Domeniul din Gilău are o istorie tumultuoasă, mai ales datorită numeroaselor schimbări succesive de proprietari. Ansamblul nobiliar a fost situat, strategic, pe culmea unui deal nu foarte înalt, amplasament speculat în amenajarea parcului peisager de mai târziu. O primă fortificație a fost realizată aici, în zorii Evului Mediu, utilizând, probabil, material de construcție din ruinele castrului roman din apropiere. O primă atestare documentară a cetății apare la începutul secolului al XV-lea, care devine apoi reședință episcopală a Transilvaniei. Ulterior, după căderea Budei, cetatea din Gilău a fost transformată în reședință regală pentru regina Izabella (1519-1559). După mijlocul secolului al XVI-lea, castelul a avut o succesiune de proprietari între care episcopi și principi ai Transilvaniei. Aceștia au întreprins o serie de lucrări, care au culminat cu reconstruirea comandată de principele György Rákóczi I, finalizată către mijlocul secolului al XVII-lea. Atunci, curtea a fost eliberată de construcții și, practic, s-au conturat cele patru corpuri de clădire adiacente zidurilor medievale, păstrând vechile turnuri de colț, care și-au pierdut caracterul defensiv. Astfel, a rezultat nucleul castelului renascentist. Din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, domeniul devine proprietatea familiei Bánffy. Ansamblul este grav afectat de confruntările politice și armate de la începutul secolului al XVIII-lea. Ulterior, nu a mai fost locuit, până către mijlocul secolului al XIX-lea, când a fost reconstruit și multe dintre elementele defensive au fost complet îndepărtate. Din timpul stăpânirii familiei Bánffy, se păstrează, în vecinătatea castelului, și o șură în stil baroc. După jumătatea secolului al XIX-lea castelul a fost din nou înstrăinat. Trecut printr-un incendiu devastator, castelul a fost „restaurat” în stil romantic, când s-au făcut adițiile în stil neoromanic. La începutul secolului al XX-lea, a fost cumpărat de familia Barcsay și s-a făcut practic o reparație istorică (Katinka Barcsay era născută contesă Bánffy). La câțiva ani după retrocedare, castelul a fost vândut lui Elek Nagy.

A gyalui Bánffy-Barcsay-kastély, Kolozs megye

Zajos történelmi múltra tekint vissza a gyalui Bánffy kastély a gyakori tulajdonos cseréknek köszönhetően. A nemesi épületegyüttest stratégiai megfontolasból egy magas domb tetejére építették mely köré idővel gyönyörű díszparkot létesíthettek. A korai középkorban erődítmény állt itt mely valószínuleg egy közeli római castrum építkezési anyagait használta fel. A várat elsőként említő dokumentum a XV. század elején jelenik meg, mely erdélyi püspöki székhelynek nyújt majd szállást. Később, Buda várának elesése után, a gyalui vár vált Izabella lakhelyévé 1519-től 1559-ig. A XVI. század közepétől kezdődően a kasély püspökök, fejedelmek birtokába kerül. Minden új tulajdonos különböző munkálatokat végeztetett a kastélyon mely átalakítások I. Rákóczi György alatt érték el a tetőfokot és a XVII. század második felében fejeződtek be. Ekkorra körvonalazódott ki a középkori falakhoz illesztett négy épület, megőrizvén a négy tornyot, melyek időközben elveszítették védő szerepüket. Ez lett a kastély reneszánsz magja. A XVII. század második felétől a kastély a Bánffy család tulajdonába kerül. Az épület együttest súlyosan érintik a XVIII. század eleji politikai és katonai viszályok. Ezekután a kastély lakatlan marad tova a XIX. század közepéig, amikor újraépítettik és erődítmény jellegzetességeit eltávolítotják. A Bánffyak korából fennmaradt egy, a kastély szomszédságában található barokk stílusban megépített csűr is. A XIX. század második felében a kastély ismét idegen kezekbe kerül. Miután tűz martalékává lett romantikus stílusban építették újra. A XX. század elején a Barcsay család (Barcsay Katinka, született gróf Bánffy) vásárolta meg és egy történelmi újjáépítésen esett át. Visszaszolgáltatása után Nagy Elek (Méhes György fia) vásárolta meg.

Bánffy-Barcsay Castle in Gilău, Cluj County

The estate in Gilău has a tumultuous history, mostly due to the numerous successive ownership changes. The ensemble has been strategically located on top of a high hill, a location which was later on enhanced by an English landscape park. A first fortification was built here during the Early Middle Ages, most probably by using construction materials recovered from the nearby Roman castrum. The first official record of the fortress dates from the beginning of the 15th century, which, later on, became an episcopal residence of Transylvania. After the fall of Buda, the fortress of Gilău was transformed into a royal residence for queen Isabella (1519-1559). Starting with the second half of the 16th century, the castle had a succession of owners, among which there were several bishops and princes of Transylvania. All of them transformed, one way or another, the existing structure; however, prince György Rákóczi I was the one to ordered a complete reconstruction of the building, which was finished towards the middle of the 17th century. It was then that the yard was completely cleared of previous constructions and the four wings adjacent to the medieval walls took shape; the old corner towers were kept – although completely devoid of their defensive purpose. Thus, the nucleus of the Renaissance castle resulted. Beginning with the second half of the 18th century, the estate became the property of the Bánffy family. The ensemble was greatly damaged by the political and armed confrontations from the beginning of the 18th century. After this it was no longer inhabited until the middle of the 19th century, when it was rebuilt and many of its defensive structures were completely dismantled. From the times when the Bánffy family owned the ensemble, a Baroque outbuilding is still standing. During the second half of the 19th century, the building was once more alienated. After a devastating fire, the castle was “restored” in a romantic manner, thus Neo-Romanesque additions were built. At the beginning of the 20th century, it was bought by Barcsay family – a historical correction, since Katinka Barcsay was born as Countess Bánffy. A few years after it was returned to the descendants of the owners, it was sold to Elek Nagy.

Castelul Bánffy din Iclod, județul Cluj

Se pare că la Iclod a existat o curie fortificată încă din secolul al XVI-lea. Existența unui castel al familiei Bánffy este atestată începând cu secolul al XVII-lea. Apoi, în secolul al XVIII-lea, vechea reședință a fost probabil transformată în stil baroc. O construcție cu planimetrie în formă de „U” este atestată și de Ridicarea topografică iozefină (*Josephinische Landesaufnahme*, 1763-1787). Anumite elemente structurale păstrate în clădirea actuală denotă faptul că vechea curie nobiliară barocă a fost transformată, încă o dată, în secolul al XIX-lea, în stil neoclasic. Astfel, părți semnificative din ea au fost integrate în noul edificiu. În această formă, imobilul s-a păstrat până în prezent. Micul castel păstrează în stare bună tâmplăriile originale, vechi sobe de teracotă și câteva elemente de feronerie. Pivnița merită o atenție deosebită. Terasa din curtea interioară s-a pierdut. În 1933, castelul a fost cumpărat de Prof. Dr. Petre Poruțiu, devenind reședința de vară a familiei acestuia. Proprietatea a fost retrocedată Anei Gavrilă, fiica lui Petre Poruțiu. În castel funcționează, în continuare, Muzeul de Etno-Arheologie din Iclod, înființat încă din 1987.

A nagyiklódi Bánffy-kastély, Kolozs megye

Már a XVI.századtól Nagyiklódon egy erődítmény állt. Egy Bánffy kastély létezése a XVII. századtól igazolt. Majd a XVIII. században a valamikori székhelyet barokk stílusban építették át. Egy U-alakú épület jelenlétéről tanuskodik a *jozefiniánus térkép* 1763-1787 között. Egyes strukturális elemek fennmaradása a jelenlegi épületben arra utal, hogy a barokk nemesi kúriát átépítették neoklasszikus stílusba. Eképpen őrződött meg az épület napjainkig. A kis kastély jó állapotban őrizte meg az eredeti famunkákat, a régi terakotta kályhákat és egyes fémmunkákat. Különös figyelmet érdemel a pincéje. A belsőudvaron lévő terasz elveszlődött. 1933-ban a kastélyt Prof. Dr. Petre Poruțiu vásárolta meg és nyári rezidenciaként használta családjával. A birtokot visszaszolgáltatták Ana Gavrilă-nak, aki Petre Poruțiu lánya. A kastélyban továbbra is az iklódi Etno-Archaeologiai Múzeum működik melyet 1987-ben alapítottak.

Bánffy Castle in Iclod, Cluj county

It seems that there was a fortified manor house in Iclod as early as the 16th century. However, the existence of a Bánffy family castle is attested beginning with the 17th century. Then, during the 18th century, the old residence was probably remodelled into a Baroque edifice. A U-shaped construction is also attested by the First Military Survey (*Josephinische Landesaufnahme,* 1763-1787). Certain structural features of the current building corroborate the fact that the old Baroque manor house was remodelled, once more, during the 19th century, into a Neoclassical structure. Thus, significant parts of the old construction were integrated into the new edifice, which is still standing today. The little castle maintains in good conditions its original woodwork, old tiled stoves and several metal fittings. However, the underground level is of particular interest. The terrace opening towards the interior courtyard was greatly damaged. In 1933, the castle was bought by Prof. Dr. Petre Poruțiu, becoming his family's summer residence. Nowadays, the estate was returned to Ana Gavrilă, the daughter of Petre Poruțiu. The castle is still hosting the Ethno-Archaeology Museum of Iclod, established in 1987.

Castelul Kemény-Bánffy din Luncani, județul Cluj

Castelul din Luncani are un istoric complicat. Domeniul a aparținut inițial familiei Gerendi. Ulterior, proprietarii se succed, dar cea mai îndelungată posesiune va fi a familiei Kemény, începând cu secolul al XVII-lea, până după mijlocul secolului al XIX-lea, când prin moștenire și căsătorie, proprietatea a revenit familiei Bánffy. Practic, istoria castelului se pierde în negura timpului; însă, este certă asocierea unei fortificații medievale cu biserica reformată de pe domeniu, ce datează din secolul al XIII-lea. Sub biserică este și cripta familiei Kemény și tot aici sunt înmormântați și membri ai familiei Bánffy. În forma sa actuală, castelul datează din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, când ar fi avut loc un amplu proces de reconstrucție. Clădirea are în plan formă de „L”, cu brațele ample, masive, aproape egale. Limbajul este baroc târziu, cu elemente clasicizante. Cu toate acestea, traseul neregulat al zidurilor și studiul paramentului decopertat de tencuială dovedesc reutilizarea unor structuri mai vechi. În zidărie se observă numeroase fragmente de ancadramente renascentiste reutilizate. Cele două turnuri bastionare amplasate la capetele clădirii îi conferă un aspect belicos, de fortăreață. Această imagine este accentuată atunci când castelul este privit de pe malurile Arieșului, ansamblul nobiliar fiind amplasat pe un mal abrupt. În ansamblu, exteriorul este lipsit de elemente de plastică spectaculoase; însă, se remarcă lucrările de pietrărie, de bună calitate. În timp s-au făcut câteva adiții moderne, dictate de confort (un lift și o terasă). Din imaginile de epocă, se pare că interioarele erau deosebit de elegante. Multe dintre clădirile anexe au fost demolate, iar parcul de pe lunca Arieșului s-a pierdut complet. Astăzi imaginea este dezolantă, castelul fiind într-o ruină totală, stare întreținută de disputele dintre presupușii proprietari și, respectiv, moștenitori. O parte a domeniului și castelului aparține de *Verein Assoziation Schloss Bánffy – Österreich*, cunoscută și ca *Asociația Voluntară Castel Bánffy Luncani*.

Az aranyosgerendi Kemény-Bánffy-kastély, Kolozs megye

Az aranyosgerendi kastélynak bonyolult a történelme. Eredetileg a birtok a Gerendi család tulajdonát képezte. Idővel tulajdonosok sora követte egymást, de a leghosszabb ideig a Kemény családé volt, a XVII. század kezdetétől a XIX. század közepéig, amikoris örökösödés és házasság útján a Bánffy családhoz került. Valóban, a kastély történelme elvész az idők forgatagában, de eredetét társítani lehet a birtokon lévő református templom középkori erődítményével, mely a XIII. századból származik. A templom alatt található a Kemény család kriptája és ugyanide helyezték örök nyugalomra a Bánffy család tagjait is. A kastély jelenlegi formáját a XVIII. században nyerte el, amikor egy általános ujjáépítésen esett át. Az épület L-alakú, gazdag, masszív, majdnem egyenlő méretű karokkal. Stílusa kései barokk klasszicista elemekkel ellátva. Mindezek mellett a falak egyenlőtlensége és a vakolat alatti rétegek vizsgálata is a régebbi struktúrák felhasználására utal. A falazaton újrafelhasznált reneszánsz ablakkeretek fedezhetők fel. Az épület hátsó részén található két bástyatorony harcias, erődítmény jellegű külsőt kölcsönöz az épületnek. Mikor az Aranyos partjai felől tekintesz rá a kastélyra, ez a jelleg sokkal szembetűnőbb mivel az épület együttest meredek part mellett emelték fel. Egészében véve az épület külsejét nem díszítik látványos plasztikai elemek, de figyelemre méltóak a jóminőségű kőfaragások. Az idők folyamán modern bővítések történtek, mint például egy felvonó és egy terasz hozzáadása, melyek a kényelmet szolgálták. A korabeli képek különös eleganciáról árulkodnak. A gazdasági épületek egy részét lebontották es az Aranyos mentén húzódó park is eltűnt. Jelenleg a kastély romokban hever, elhagyatottan, mely állapot fenntartásához a feltételezett tulajdonosok közötti örökösödési viták is messzemenően hozzájárulnak. A birtok egy része a Verein Assoziation Schloss Bánffy – Österreich „Bánffy Önkéntes Alapítvány“ tulajdona.

Kemény-Bánffy Castle in Luncani, Cluj County

The castle in Luncani has a very complicated history. The estate initially belonged to the Gerendi family. Later on, there was a succession of several proprietors, however the ones who owned it the longest were the Kemény family – beginning with the 17th century, and all the way through the middle of the 19th century, when, through inheritance and marriage, the estate becomes the property of Bánffy family. Actually, the history of the castle is lost in the mists of time, however the association of a medieval fortification with the reformed church on the estate, dating from the 13th century, is certain. The Kemény family crypt is placed underneath the church; it is here that several members of the Bánffy family are buried, as well. The current layout of the castle dates from the middle of the 18th century, when an ample reconstruction process is said to have had taken place. The building has an L-shaped layout, with ample, massive wings, almost identical in size. It is a late Baroque structure, with several classical elements. However, the irregular configuration of the walls and the study of their uncoated brickwork reveals the reuse of older structures. The stonework shows numerous fragments of reused stone frames. The two bastion-like towers, located at each of the building's extremities, give the entire ensemble a bellicose, fortress-like look. This feature is emphasised when the castle is seen from the banks of Arieș river, as the structure is located on a steep slope. As a whole, the exterior lacks any spectacular decorative elements, however the high quality stonework is remarkable. Several modern additions were built later on, most of them being determined by an increase in comfort (a lift and a terrace). Based on vintage images it seems that the interiors were particularly exquisite. Most of the annex buildings have been demolished, while the riverside park is lost forever. Today the view is quite distressing, the castle being in total ruin, a state that is maintained by the disputes between the alleged owners or inheritors. Part of the estate and the castle belong to *Verein Assoziation Schloss Bánffy – Österreich*, also known as *the Bánffy Castle Voluntary Association Luncani*.

Castelul Bánffy din Nușfalău, județul Sălaj

Vechiul castel fortificat al familiei Bánffy din Nușfalău data de la începutul secolului al XV-lea. Actualul castel s-a ridicat, cel mai probabil, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, înglobând, posibil, unele structuri anterioare. Pentru clădirea compactă și ușor greoaie s-a adoptat un plan în formă de „U” cu brațele scurte. Interiorul conservă un spectaculos spațiu asociat intrării și o serie de încăperi boltite. Se remarcă, de asemenea, elemente de tâmplărie originală. Asupra castelului s-a intervenit în urma unui incendiu din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când, probabil, s-a imprimat aspectul clasicizant. Corpul terasei în rezalit datează de la începutul secolului al XX-lea, înlocuind un simplu balcon de la etaj. Odinioară, castelul era înconjurat de un parc, din amenajările căruia se păstrează doar câteva urme. Alături de castelul mare, cu etaj, se află o curte cu anexele gospodărești, locuințele servitorilor și un conac mai mic, cu regim de înălțime parter, dispuse în formă de „U”. Încăperile acestui conac păstrează elemete de plastică decorativă (diverse stucaturi pe pereți și pe bolți), elemente de tâmplărie și piese de mobilier înzidit – toate în stil baroc. Acest ansamblu datează tot din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. La intrarea în curtea conacului se află fostul grânar și grajdul. De fapt, în perimetrul fostului domeniu se găsesc și alte clădiri anexe, toate purtând amprenta barocului târziu. Castelul Bánffy a fost retrocedat Bisericii Reformate.

A szilágynagyfalui Bánffy-kastély, Szilágy megye

A Bánffyak szilágynagyfalui erődítménye a XV. századból származik. A jelenlegi kastélyt, több mint valószínű, a XVIII. század második felében emelték fel előző külső struktúrák belefoglalásával. A kompakt és masszív tömegű épület rövid karú U-alakú alaprajzú. A belső térben megörződött egy látványos tér mely bejárathoz kapcsolható valamint több boltíves terem. Szintén észrevehetőek az eredeti asztalos munkák. A kastély fedelébe egy tűzvész alkalmával avatkoztak be a XIX. század második felében amikor klasszicista stílusúvá alakították. A felső emeleti rezalit terasza a XX. századból származik amely egy egyszerű erkélyt helyettesít. Régen a kastélyt park vette körül melynek egyes maradványai ma is láthatók. A nagy, emeletes kastély mellett egy kisebb földszint magasságú, szintén U-alakú udvarház is látható a megfelelő gazdasági épületekkel, mely a személyzet lakóterületét szolgálta. Ezen épület helységei is díszítő elemeket rejtenek, különböző, a mennyezeteken és a boltíveken látható stukkók formájában, barokk stílusú famunkák és beépített szekrények formájában. Ez az együttes szintén a XVIII. század második feléből származik. Az udvarház bejáratánál egy magtár meg egy istálló is található. Valóban, a telek ezen részén más kései barokk stílusban készült gazdasági épületek is észrevehetők. A Bánffy kastélyt a helybéli református egyháznak szolgáltatták vissza.

Bánffy Castle in Nuşfalău, Sălaj County

The old fortified castle in Nuşfalău, belonging to Bánffy family, dates from the beginning of the 15th century. The current building originates, most probably, from the second half of the 18th century and it is most likely that it incorporates previous structures. The compact and somewhat heavy-looking building is based on a U-shaped layout, with small wings. On the inside, there is a spectacular space associated with the entrance, and also several vaulted rooms; elements of the original woodwork are quite remarkable, as well. The castle underwent a consistent transformation process because of a fire, which took place during the second half of the 19th century – probably, this is when it received its classical aspect. The avant-corps of the terrace dates from the beginning of the 20th century, replacing a simple balcony on the upper floor. The castle was once surrounded by a park, unfortunately only scarce traces of it can still be identified today. Next to the large, two-storeyed castle there is a yard furnished with an annex building, the servants' quarters and a small one-storeyed mansion, all of which are displaced in a U-shaped layout. The rooms of the mansion still preserve some decorations (stucco decorating the walls and vaults), woodwork elements and built-in pieces of furniture – all Baroque. The entire ensemble dates from the second half of the 18th century, as well. The courtyard also includes, next to the entrance, the former granary and the stable. Actually, there are several other annexes also incorporated into the former estate, all built in a late Baroque style. The Bánffy castle has now been returned to the Reformed Church.

Castelul Bánffy din Răscruci, județul Cluj

Satul Răscruci a fost în proprietatea familiei Bánffy încă din secolul al XV-lea, ca parte din moșia Bonțida. Aici exista un castel renascentist încă din a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Un castel baroc este atestat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Se poate presupune că acesta s-a păstrat până la jumătatea secolului al XIX-lea. Din anul 1870, ajunsă în proprietatea baronului Ádám Bánffy (1847-1887), modesta construcție barocă a intrat într-un amplu proces de transformare. Tânărul baron, un aristocrat cu un simț artistic aparte și înclinații spre meșteșuguri artistice ieșite din comun, a demarat, la propriu, cu mâna sa, reamenajarea interioarelor. Ajutat de meșteri locali, începând din 1875, acest pasionat al artei a modelat obiecte decorative din ceramică, a realizat sobe de teracotă, piese de mobilier, elemente de boaserie, toate cu valoare de unicat – creații personale. A lucrat singur sau cot la cot cu cei doi tâmplari angajați toată lemnăria, inclusiv parchetul și piesele de mobilier din spațiile reprezentative (sufrageria și, apoi, holul de onoare structurat pe două niveluri). Stilul ales a fost cel al neorenașterii. La sfârșitul scurtei sale vieți, mica reședință barocă era transformată într-un superb edificiu modern, în stil eclectic, neobaroc și neorenascentist, cu un imens acoperiș mansardat, cu interioare pline de poezie. Castelul feeric era înconjurat de un parc peisager pe măsură, legat de parcul de la Bonțida. În prezent, castelul este în proprietatea Consiliului Județean Cluj și se are în vedere un proiect de reabilitare. Din fericire, câteva încăperi mai redau detalii din frumusețea și fastul de altădată, iar în sufragerie se mai păstrează soba de teracotă unicat și piese de mobilier din garnitura prezentată la Expoziția Universală de la Paris din 1878.

A válaszúti Bánffy-kastély, Kolozs megye

Válaszút a Bánffy család tulajdonát képezte már a XV. századtól, mint a bonchidai birtok része. A XVII. század második felétől itt egy reneszánsz kastély állott. A XVIII. században egy barokk kastélyról tanuskodnak az iratok, mely feltehetőleg fennállt a XIX. század közepéig. 1870-ben a birtok báró Bánffy Ádámhoz (1847-1887) került és az épület teljes átalakításon esett át. Az ifjú báró, egy különös művészi érzékkel megáldott arisztokrata, aki rendkívüli művészi hajlamaival tűnt ki, elindította, írva és mondva saját kezűleg, a kastély belsejének az átalakítását. A helybéli mesteremberek segítségével 1875-el kezdődően ez a megszállott művészlélek kerámiát modellált, terakotta kályhákat épített, faberakásos bútorokat készített, minden egyes darab egyedi példány, személyes műalkotás lévén. Egyedül vagy karöltve dolgozoták meg a két alkalmazott asztalossal az egész famunkát, parkettet, a reprezentatív helységek bútorzatát (előbb az ebédlőt majd a kétszintes, reprezentatív termet) a neoreneszánsz stílusjegyeinek megfelelően. Rövid életének végén a kis barokk lakás átalakult egy szenzációs, eklektikus, neobarokk-neoreneszánsz modern épületté, hatalmas manzárdos tetőzettel, mesés belterekkel. Jelenleg a kastély Kolozs megyei tanácsának a tulajdonában van és restaurálása hamarosan megtörténik. Szerencsére egyes belterei még őrzik a valamikori szépségét és magasztosságát. Az ebédlőben még mindig áll az egyedi terakotta kályha és egyes bútordarabok, melyeket bemutattak az 1878-as párizsi világkiállításon.

Bánffy Castle in Răscruci, Cluj County

Răscruci village has been owned by the Bánffy family since the 1400s, as part of the Bonțida estate. There are records of a Renaissance castle being built here as early as the 17th century. However, a Baroque castle is attested beginning with the second half of the 18th century. This latter castle supposedly survived until the second half of the 19th century. In 1870, the modest Baroque edifice, at that time owned by baron Ádám Bánffy (1847-1887), underwent an ample remodelling process. The young baron, an aristocrat with an unusual artistic flair and a surprising predisposition towards craftsmanship, literally undertook upon himself the interior redecoration. Starting with 1875, with the help of local craftsmen, this art enthusiast modelled decorative ceramic objects and tiled stoves, created pieces of furniture and boiserie elements, all unique objects – personal creations. He worked singlehanded, or sometimes accompanied by the two carpenters he hired, all the woodwork, including the parquet floorings and the furniture in all representative spaces (the dinning room and, then, the two-storeyed hall of honour) – in a Neo-Renaissance style. Towards the end of his short life, the small Baroque castle was turned into a superb modern Eclectic, Neo-Baroque and Neo-Renaissance edifice, with an immense mansard roof, and poetically designed interiors. The enchanting castle was surrounded by an equally superb English landscape park, linked with the one in Bonțida. Nowadays, the castle belongs to the Cluj County Council, which intends to rehabilitate it. Happily, several rooms still preserve its former beauty and sparkle, while the dinning room is still furnished with its unique tiled stove and pieces of furniture from the set originally exhibited at the Paris World's Fair in 1878.

Castelul Bánffy din Sâncrai, județul Alba

Domeniul din Sâncrai a aparținut familiei Bánffy încă din secolul al XVI-lea, când s-a construit aici o locuință nobiliară fortificată. Existența unui castel din piatră este atestată de documetele de la începutul secolului al XVIII-lea. În plus, pe Ridicarea topografică iozefină (*Josephinische Landesaufnahme*, 1763-1787), se poate identifica poziția exactă a unui edificiu fortificat, care coincide în mare cu amplasamentul actualului castel ce datează din secolul al XIX-lea. Astfel, o analiză a pivniței relevă cel puțin trei faze majore constructive, care s-au suprapus, practic, una peste cealaltă, părți din zidărie fiind înglobate în noile structuri: una renascentistă din secolul al XVII-lea, una barocă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea spre începutul secolului al XIX-lea și una modernă de la sfârșitul secolului al XIX-lea (circa 1890). Imaginea eclectică păstrată până astăzi se datorează proiectului realizat de arhitectul clujean Lajos Pákey, care a reunit extinderile și vechile structuri într-o compoziție unitară, utilizând un limbaj preponderent neorenascentist-neobaroc. Fațada dinspre Mureș, adesea speculată în ilustratele de epocă, este dominată de un impunător turn belvedere. Odinioară, castelul era înconjurat de un parc, ce cobora pe terasele line, până la malurile apei. Imaginea acestuia, precum și marea esplanadă din față s-au pierdut pentru totdeauna. Doar câțiva arbori seculari solitari au supraviețuit. În prezent, castelul, devenit proprietatea Consiliului Județean Alba, a fost complet restaurat și adăpostește *Centrul Cultural Castel Sâncrai*.

Az enyedszentkirályi Bánffy-kastély, Fehér megye

Az enyedszentkirályi birtok a Bánffy család tulajdona volt a XVI. századtól, amikor egy erődítményszerű nemesi kúria épült. Egy kőből épült kastély létezéséről tanuskodnak XVIII. század eleji iratok. Sőt mi több az 1763-1787 közötti jozefiniánus térkép szerint fel lehet ismerni egy erődítmény helyét, mely a XIX. századi kastély mai elhelyezésével egyezik meg. Eképpen, a pince felmérései három különböző építkezési periódust különböztetnek meg melyek egymásra helyeződtek úgy, hogy a régebbi falak beépültek az újabb struktúrákba a következőképpen: egy a XVII. századból származó reneszánsz fal, egy a XVIII. század második feléből - XIX. század első feléből származó barokk fal, és egy modern fal a XIX. század végéből, körülbelül 1890-ből. Máig őrzött eklektikus stílusat a kolozsvári származású Pákey Lajos építésznek köszönheti, aki a különböző régi struktúrákat egy egységes kompozicióba egyesítette, főként neoreneszánsz-neobarokk stílusban. A Maros felöli homlokzatát, melyet gyakran felhasználnak a korabeli képeslapokon, egy impozáns belvedere toronyuralja. A régi időkben a kastélyt park vette körül mely teraszosan ereszkedett le a Maros partjáig. Mindez a kastély előtti hatalmas térséggel együtt a múlté. Néhány magányos öreg fa élte túl a mostoha időket. Jelenleg a kastély a Fehér megyei tanács tulajdonát képezi, nemrég esett át teljes felújításon és az Enyedszentkirályi Kultúrális Központnak ad helyet.

Bánffy Castle in Sâncrai, Alba County

The estate in Sâncrai belonged to the Bánffy family beginning with the 16th century, when a fortified manor house was built. The existence of a stone castle is attested by documents dating from the beginning of the 18th century. Furthermore, the First Military Survey (*Josephinische Landesaufnahme*, 1763-1787) identifies the exact position of a fortified edifice, which coincides almost perfectly with the location of the current castle, dating from the 19th century. Thus, an analysis of the basement indicates at least three different major constructive stages, which are actually layered on top of each other, thus parts of the walls are incorporated into newer structures: the Renaissance phase of the 17th century, the Baroque phase of the second part of the 18th century towards the beginning of the 19th century and a modern phase, dating from the end of the 19th century (circa 1890). The eclectic aspect of the castle, which can be perceived even today, is due to the design signed by Lajos Pákey, an architect from Cluj, who managed to bring together the extensions and the old structures into a unitary Neo-Renaissance and Neo-Baroque composition. The façade facing Mureş river, usually depicted in vintage postcards, is dominated by an imposing belvedere tower. The castle was once surrounded by a park, connected to the river banks through gently sloping terraces. This particular view of the castle, as well as its front esplanade are lost forever. Only a few old solitary trees survived. Today, the castle, belongs to the Alba County Council, and it recently underwent a complete restoration process, now hosting *the Community Center Sâncrai Castle*.

Conacul Bánffy din Turea, județul Cluj

La Turea exista probabil, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, un conac baroc deținut de familia Bánffy. Inscripția de pe ancadramentul intrării plasează această construcție în jurul anului 1774. Clădirea păstrată până astăzi poartă mai degrabă semnele neoclasicismului, prin introducerea porticului generos al terasei. La interior se pot observa, încă, urmele unor ample stucaturi baroce ce împodobeau bolțile încăperilor. Către sfârșitul secolului al XIX-lea proprietatea a fost înstrăinată, adăpostind, ulterior, sediile diverselor instituții ale statului. Degradarea majoră s-a produs în ultimii zece ani, în prezent clădirea fiind în pragul colapsului. Fostul ansamblu nobiliar era delimitat de un zid solid de piatră, care, în mare parte se păstrează. Mici construcții parazitează curtea de altădată a conacului, devenit proprietatea nimănui. Înecat în vegetația crescută haotic, practic, conacul, amplasat central, abia dacă se mai distinge.

A türei Bánffy-udvarház, Kolozs megye

Türében, valószínüleg a XVIII. század második felétől létezik egy barokk kúria melyet a Bánffy család birtokolt. A bejárat feletti keret felirata szerint az épületet 1774 táján emelhették. A máig fennmaradt épület neoklasszicista jegyeket hordoz magán a terasz gazdag oszlopsorából ítélve. A beltérben teljes barokk stukkókra lehetünk figyelmesek, melyek a boltíveket díszítik. A XIX. század vége fele az épületet elkobozták és az állam különböző intézményeinek nyújtott szállást. A lényeges romlás az utóbbi 10 évben történt. Jelenleg az épület az összeomlás határán áll. Az egykori nemesi épületegyüttest egy vastag kőfal vette körül mely jelenleg is áll. A vadnövényzet benőtte, így maga a kúria épülete alig látható.

Bánffy Manor in Turea, Cluj County

During the second half of the 18th century, the Bánffy family probably already owned a Baroque manor house in Turea. The inscription carved into the frame of the entrance dates the building around 1774. However, the building which can be seen today is rather Neoclassical due to the ample terrace portico, which was added later on. Inside the manor house one can still espy the traces of ample Baroque stucco, which used to decorate the vaulted rooms. Towards the end of the 19th century, the estate was alienated, consequently becoming the headquarters of different state-owned institutions. However, most of its current decay was produced during the last ten years, the building being now on the verge of collapse. The former ensemble was enclosed by a solid stone wall, which is still standing for most of its length. Several small constructions parasitise the former yard of the manor house, which is now ownerless. The manor house, which was designed to occupy the middle of the yard, is now completely drowned in the chaotically grown vegetation and can barely be perceived.

Castelul Bánffy din Urmeniș, județul Bistrița-Năsăud

Se pare că o curte nobiliară exista la Urmeniș, încă dinainte de anul 1638, când, domeniul a devenit proprietatea principelui György Rákóczi I. Ulterior, acesta a construit aici un conac nou, cu parter și etaj, înlocuind clădirea existentă, destul de modestă. Către jumătatea secolului al XVII-lea, curtea de la Urmeniș a devenit un adevărat centru domenial fortificat, dotat cu o serie de clădiri anexe. Apoi, domeniul a trecut în patrimoniul familiei Barcsay, iar la scurtă vreme după aceea, în proprietatea familiei Bánffy, care va stăpâni Urmenișul până la începutul secolului al XX-lea. Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, vechea curie renascentistă a trecut prin cel puțin două etape majore de reconstrucție și modernizare. Astfel, forma în care se păstrează până în prezent, cu un limbaj baroc târziu, cu elemente reținute, clasicizante, datează de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, când a fost construit și grânarul din vecinătate. Treptat, s-a renunțat, probabil, și la incinta fortificată, atestată la începutul secolului al XVIII-lea. Imaginea de astăzi este tributară lucrărilor de restaurare și consolidare de la sfârșitul anilor 1960. În zidăria barocă se păstrează o serie de fragmente de ancadramente renascentiste reutilizate. Castelul expune spre sud o amplă logie etajată cu 9 deschideri cu arc în mâner de coș, care îi conferă o imagine identitară. La începutul secolului al XX-lea, castelul Bánffy din Urmeniș a fost achiziționat de o familie înstărită, familia Bran din Teaca. În prezent, ansamblul este retrocedat descendenților lui Eugen Ludovic Zacharie Bran.

A mezőörményesi Bánffy-kastély, Beszterce-Naszód megye

Úgy tűnik, hogy Mezőörményesen létezett egy nemesi udvarház már 1683 előtt, amikor a birtok I. Rákóczi György fejedelem tulanjdonába került, aki később, egy új, szerény emeletes kúriát építtetett a régi helyére. A XVII. század közepe táján a mezőörményesi kúriához több épület adódott hozzá, mely így vált egy erődítmény központjává. Ezek után a Barcsay család tulajdonába került, de röviddel utána a Bánffy család tulajdona lett, mely a XX. századig ura volt a Mezőörményes-I birtoknak. A XIX. század végéig a régi kúria legalább két alapos átépítésen és modernizáláson esett át. Így, a jelenlegi alakja kései barokk jellegű XVIII. századi visszafogott klasszicizáló elemekkel. Ezidőtájt építették a szomszéd magtárat. Rendre visszabontották a kastély erődítmény jellegét melyről XVIII. századi iratok tanuskodnak. Mai kinézetelét az 1960-as ujjápítési és megerősítési munkálatoknak köszönheti. A barokk kőművesmunkában újrafelhasznált reneszánsz részleteket őriznek. A kastély a déli oldalán egy emelettel ellátott 9 oszlopos, kosáríves bolthajtással büszkélkedik, mely jellegzetes külsőt kölcsönőz. A XX. század elején a kastélyt egy tehetős család vásárolta meg, a Tekei Bran család. Jelenleg az épület eggyüttest visszaszolgáltatták Eugen Ludovic Zacharie Bran utódainak.

Bánffy Castle in Urmeniș, Bistrița-Năsăud County

It seems that in Urmeniș there was a manor house even before 1638, when the estate became the property of prince György Rákóczi I. Afterwards, it was he who built a new two-storeyed manor house, replacing the rather modest existing structure. Towards the middle of the 17th century, the estate in Urmeniș became a true fortified ensemble, comprising a series of annex buildings. Later on, the estate was owned by the Barcsay family, and, only a short while afterwards, by the Bánffy family, who owned Urmeniș until the beginning of the 20th century. Until the end of the 19th century, the old Renaissance manor underwent at least two major reconstruction and modernisation stages. Thus, its current aspect, of a late Baroque style, with moderate classical elements, dates from the end of the 18th century, when the neighbouring granary was also added. Gradually, the 18th century attested fortifications were probably dismantled. Its present appearance is tributary to the restoration and consolidation process of the late 1960s. The Baroque stonework incorporates a series of reused Renaissance stone frames. On its southern façade, the castle exhibits an ample double-storeyed loggia, with 9 basket handle arches on each floor – which give its identitary look. At the beginning of the 20th century, the Bánffy castle in Urmeniș was bought by a wealthy local family named Bran, from Teaca. Today the ensemble was returned to the descendants of Eugen Ludovic Zacharie Bran.

Castelul Bánffy din Zam-Sâncraiu, județul Cluj

Începând cu secolul al XV-lea, satul Zam făcea parte din moșia Bologa aparținând familiei Bánffy. Castelul Bánffy din Zam data de la sfârșitul secolul al XVIII-lea, fiind, oarecum, contemporan cu castelul baroc de la Bonțida. Edificiul a fost grav avariat, în urma unui incendiu, în timpul Revoluției de la 1848, fiind refăcut ulterior, când probabil i s-a conferit imaginea neoclasică. Era așezat pe un deal, în nordul satului, într-un meandru larg al pârâului Călata, într-o poziție privilegiată, beneficiind de perspective largi asupra peisajului specific țării Călatei. În secolul al XIX-lea, castelul a trecut în proprietatea familiei Jósika. Moșia familiei Bánffy a fost fărâmițată și vândută, treptat, în perioada interbelică. După moartea ultimului proprietar al castelului, acesta a fost vândut și demolat la sfârșitul anilor 1930, fiind utilizat ca material de construcții pentru școala și căminul cultural din satul vecin, Călata. Amplasamentul castelului este ușor de identificat, fiindcă s-a păstrat una dintre fostele clădiri anexe, denumită de localnici „casa Bánffy ”. Imaginea castelului este cunoscută numai din descrieri sumare și prin câteva desene și fotografii de epocă. Ridicarea topografică Franciscană (*Franziszeische Landesaufnahme,* 1806-1869) ilustrează ansamblul format din castelul baroc în formă de „U” cu brațele scurte și două clădiri anexe, delimitând o curte amplă. În jurul acestuia se dezvolta un frumos parc peisager despre care nu există prea multe mărturii.

A kalotaszentkirály-zentelki Bánffy-kastély, Kolozs megye

A XV. századdal kezdődően Zentelke a Sebesvár birtok része volt, mely a Bánffy család tulajdonában állt. A XVIII. század végén a zentelki Bánffy kastély kortársa volt a bonchidai barokk kasélynak. Az épület erősen megrongálódott állapotban lehetett minekutána valószínűleg neoklasszikus stílusura alakították át. Egy dombon feküdt, a falu északi részén, a Kalota patak egy széles medrében. E miatt kíváltságos helyet foglalt el páratlan szögű kilátással mely Kalotaszeg jellegzetessége volt. A XIX.században a kastély a Jósika család tulajdonába került. A Bánffy birtokot feldarabolták és rendre eladták a két világháború között. Az utolsó kastélytulajdonos halála után eladták és a 30-as évek végén lebontották, az innen származó építkezési anyagot a szomszéd falu, Nagykalota, kultúrotthonának és iskolájának építkezésére használván fel. A kastély elhelyezését könnyű felismerni hisz megtaláltak egyes gazdasági épületeket, melyeket a helybéliek Bánffy-házként emlegetnek. Kinézését csak korabeli rajzok és fenyképek alapján ismerjük. Az 1806-1869-es Második Katonai Felmérés egy U-alakú barokk épületegyüttest mutat be 2 gazdasági épülettel, valamint egy elhatárolt nagy udvarral. E körül egy gyönyörű park létesült, amelyről nagyon kevés emlék maradt fenn.

Bánffy Castle in Zam-Sâncraiu, Cluj County

Beginning with the 15th century, Zam village was part of the Bologa estate, belonging to the Bánffy family. The Bánffy castle in Zam dated from the end of the 18th century, being somewhat contemporary to the Baroque castle in Bonțida. The edifice was greatly damaged by a fire, during the 1848 Revolution and it was later on rebuilt. This is probably when it received its Neoclassical aspect. It was placed on a hill, north of the village, around which the Călata river meanders, occupying a privileged position, with an ample view towards a landscape specific of Țara Călatei/Kalotaszeg (a region of specific folk traditions, around Huedin). The castle became the property of Jósika family, during the 19th century. The estate of the Bánffy family has been gradually divided up and sold during the interwar period. After the death of the last owner, the castle was sold and demolished at the end of the 1930s, the materials being used to build the school and the community centre of the neighbouring village of Călata. The location of the former castle is easy to spot because one of the annex buildings is still standing, the locals calling it “the Bánffy House”. The castle is known only through summary descriptions and a couple of drawings and vintage photographs. The Second Military Survey (*Franziszeische Landesaufnahme,* 1806-1869) shows the ensemble of a U-shaped Baroque castle, with its two short wings, and the annex buildings, enclosing an ample yard. Surrounding it was a beautiful landscape park, of which there are only a few recordings.

Palatul Bánffy din Cluj, județul Cluj

Situat în piața centrală a Clujului, Palatului Bánffy a fost martorul unei vaste istorii de familie și, totodată, a unor evenimente semnificative din viața orașului. Comanditarul palatului, contele György Bánffy II (1746-1822), avea să devină Guvernator al Transilvaniei între anii 1787 și 1822. Realizarea palatului din Cluj fusese încredințată arhitectului Johann Eberhard Blaumann (1732-1786), originar din Böblingen (Baden-Württemberg), stabilit la Sibiu. Acesta a creat planurile în 1773, iar lucrările au demarat în 1774, continuând până în 1785/1786. Construirea palatului din Cluj era, de fapt, o necesitate pentru contele Bánffy, deoarece în 1790, avea să mute Guberniul Transilvaniei de la Sibiu la Cluj, care, astfel, devenea noua capitală a Marelui Principat. Blaumann, care nu era doar arhitect, a executat la palat și lucrări de pietrărie și de decor în stuc. Însă, principalele decorații în piatră au fost realizate de meșteri sibieni și clujeni, precum Josef Edlinger, Josef Hoffmayer, coordonați de Gottfried Hartmann. Terasa Palatului Bánffy este, de fapt, opera lui Gottfried Hartmann. Superbele sculpturi care împodobesc fațada palatului, inspirate din mitologia clasică, sunt opera lui Anton Schuchbauer. Oaspeții de seamă ai palatului au fost, în 1817, împăratul Francisc I și împărăteasa Carolina Augusta și, ulterior, în 1852 și în 1887, împăratul Francisc Iosif. Treptat, multe încăperi de la parterul palatului au fost închiriate ca spații comerciale. De la începutul secolului al XX-lea, curtea interioară a adăpostit un cinematograf, construcția căruia a afectat inclusiv structura istorică. Din 1956, clădirea a fost atribuită Muzeului de Artă, înființat în anul 1951. În 1974, cinematograful a fost demolat, iar palatului i s-a restituit imaginea de altădată, printr-un amplu proces de restaurare, început încă din 1960. De fapt, muzeul a fost deschis publicului doar din 1965. Din păcate, cea mai mare parte a valorilor ce intrau în ambianța decorului interior s-a pierdut în urma traumatizantelor schimbări de funcțiune și a apartamentărilor, survenite, în principal, în împrejurările critice de după cel de Al Doilea Război Mondial, când Palatul Bánffy a fost înstrăinat. Cu toate acestea, clădirea, care constituie prin imaginea sa un element de reper pentru istoria arhitecturii din România, conservă o serie de finisaje și elemente originale deosebit de valoroase. Situația juridică, incertă, din prezent, ridică mari probleme în vederea reabilitării palatului aflat într-o stare avansată de degradare. Din același motiv, amplul proiect de restaurare, inițiat în anul 2006, a eșuat total. În prezent se întrevede o clarificare a situației.

A kolozsvári Bánffy-palota, Kolozs megye

A Kolozsvár főterén álló Bánffy Palota mind gazdag családi történelem mind a város számtalan fontos eseményének tanuja volt. A palota ura, gróf II. Bánffy György (1746-1822) 1787 és 1822 között Erdély kormányzója volt. A palota építésétvel a Böblingenből (Baden-Württemberg) származó és Nagyszebenben megtelepedett Johann Eberhard Blaumann műépítészt bízták meg, aki 1773-ban elkészítette a terveket és 1774-ben el is indította a munkálatokat, melyek 1785-1786-ban fejeződtek be. Gróf II. Bánffy Györgynek szüksége volt a palota felépítésére, mivel 1790-ben Erdély kormányzását Nagyszebenből Kolozsvárra költöztette, mely eképpen a Nagy Fejedelemség új fővárosává lett. Blaumann, aki nemcsak műépítész volt, kőfaragásokat és stukkókat is készített. De a fő díszítéseket szebeni és kolozsvári mestereemberek készítették, Josef Edlinger és Josef Hoffmayer személyében, akiket Gottfried Hartmann irányított. A Bánffy Palota terasza a Gottfried Hartmann műve. A csodálatos szobrászmunkák melyek a palota homlokzatát díszítik Anton Schuchbauer munkái, aki a klasszikus mitológiából inspirálódott. A palota nagytiszteletű vendégei I. Ferenc császár és felesége Karolina Auguszta császárné voltak 1817-ben, majd 1852 és 1887-ben Ferenc József császár. Idővel az alsó szinten található helységeket bérbe adták kereskedelmi egységeknek. A XX. század elejétől a belső udvarban egy mozi állt, melynek építése hatással volt a palota történelmi struktúrájára. 1956-tól itt található a Szépművészeti Múzeum, melyet 1951-ben alapítottak. 1974-ben a mozit lebontották és eképpen a palota visszanyerte valamikori arculatát. Sajnálatos módon az egykori értékek melyek a belső díszítés hangulatát képezték elveszlődtek a helységek lakasokká alakítása és a különböző rendeltetése folyamatában melyeket különösen a II. világháború kritikus helyzetei követeltek meg, amikor a Bánffy Palota eladódott. Mindezek ellenére a Bánffy Palota Románia műépítészeti remekei közé sorolandó mivel erdeti értékes kivitelzéseket tartalmaz. A palota jogi helyzete tisztázatlan, nagy problémát vet fel az épület helyreállítása mivel állapotánal romlása előrehaladott állapotban van. E miatt csődölt be a 2006-os restaurálási terv is. Jelenleg a helyzet tisztázása van folyamatban.

Bánffy Palace in Cluj, Cluj County

Located in the central square in Cluj, the Bánffy Palace has witnessed an extended period of a family's history as well as several significant events of the city's life. Count György Bánffy II (1746-1822), who commissioned the palace, was to become the Governor of Transylvania between 1787 and 1822. The design of the palace was entrusted to architect Johann Eberhard Blaumann (1732-1786), born in Böblingen (Baden-Württemberg), and who latter on settled in Sibiu. He drafted the plans in 1773, however the actual construction began in 1774, lasting until 1785/1786. This building was in fact a necessity for count Bánffy , as in 1790 he moved the Transylvanian Gubernium from Sibiu to Cluj, which consequently became the new capital of the Grand Principality of Transylvania. Blaumann, who was not only an architect, also made himself some of the stone carvings and stucco for the palace. However, the most important stone decorations were produced by masters from Sibiu and Cluj, such as Josef Edlinger, Josef Hoffmayer, coordinated by Gottfried Hartmann. The terrace of the Bánffy Palace is actually the work of Gottfried Hartmann. The exquisite sculptures decorating the main façade of the palace, inspired by classical mythology, are the works of Anton Schuchbauer. Among the most esteemed guests who visited the palace are Emperor Francis I and Empress Caroline Augusta in 1817 and then Emperor Franz Joseph I in 1852 and 1887. Gradually, most of the ground floor rooms were leased as commercial spaces. At the beginning of the 20th century, in the interior courtyard a cinema was built, the construction of which affected the historical structure. Starting with 1956, the building was assigned to the Museum of Art, established in 1951. In 1974, the cinema was demolished, while the palace underwent an ample process of restoration, which started earlier, in 1960, thus having its former image restored. The museum was first opened to the public only in 1965. Unfortunately, most of the valuable decorations which participated in creating the ambiance of the palace were lost because of the traumatising functional changes and the subdivisions made mostly during the critical events that followed World War II, when Bánffy Palace was alienated. Nonetheless, the building, a true historical landmark for the architectural scape of Romania, still preserves a series of finishings and original elements of great value. Today's uncertain legal circumstances raise a lot of issues regarding the rehabilitation of the palace, which is now in a state of advanced decay. This is also the reason why an ample restoration process, initiated in 2006, failed. Currently it seems that the situation might be settled.

Casa „mică" Bánffy din Cluj, județul Cluj

Reprezentativă pentru arhitectura civilă a barocului din Cluj, acestă casă, cu excepţia palatului, este singura, dintre fostele proprietăţi din Cluj ale familiei, care şi-a păstrat asocierea, în memoria colectivă, cu numele Bánffy. Casa, situată pe Bulevardul Eroilor, în forma actuală, datează de la sfarşitul secolului al XVIII-lea, înglobând la nivelul pivniţei, porţiuni mai vechi, dintre care, unele renascentiste. Planimetria este în formă de U, cu aripile mult alungite şi asimetrice. Compoziţia faţadei principale, nordice, este cea mai valoroasă – deşi echilibrată, se remarcă prin asimetrie, în relaţia dintre parter şi etaj. Această compoziţie trădează asocierea dintre două parcele mai vechi, fapt susţinut şi de datarea celor două subsoluri. Din păcate, datorită modernizărilor, parterul nu mai păstrează imaginea iniţială. Cu toate acestea, se remarcă ancadramentul din piatră, cu arc în mâner de coş, asociat accesului carosabil, prevăzut cu o poartă din lemn, de mari dimensiuni, în stil baroc. Gangul intrării are în corespondenţă, la etaj, spre stradă, un balcon din fier forjat, cu o concepţie unică în arhitectura clujeană, iar spre curte, o mică terasă. Plastica faţadei nordice este bogată, integrând, la etaj, stucaturi de calitate. Tot la etaj, tâmplăriile exterioare şi interioare sunt, în mare parte, cele originale. Spre curte, se pot observa numeroase intervenţii survenite în timp, care au alterat imaginea arhitecturală unitară. Totuşi, casa, în ansamblul ei, reflectă concepţia locuinţei nobiliare urbane, de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, păstrând elemente ale anfiladei reprezentative spre stradă, cu distribuţia spaţiilor private şi a anexelor, spre curte. În prezent, casa este apartamentată, proprietatea fiind fărâmiţată.

A kolozsvári kis Bánffy-ház, Kolozs megye

A kolozsvári polgári barokk jellegzetességekent, a Bánffy Palotán kívül, ez volt az egyetlen Bánffy tulajdonban lévő ház a város kollektív emlékezetében. A Deák Ferenc utcában található épület jelen formáját a XVIII. század végén nyerte el, a pince szintjén beágyazva régebbi elemeket melyek közül némelyek a reneszánsz jegyét viselik magukon. A tervrajz U alakú, asszimetrikus, meghosszabított szárnyakkal. Az északi, és egyben legértékesebb homolkzat kompozíciója az emelet és a földszint közti asszimetriájával tűnik ki, mely két régebbi parcella társításáról árulkodik melyet a két alagsor keltezési dátuma is bizonyít. Sajnos, a modernizálások során a földszint elvesztette eredeti kinézetelét. Ennek ellenére jól látható a kocsibejárat kő kerete kosáríves bolthajtással ellátva. Ebben egy nagyméretű barokk stílusban megépített kapu található. A bejárati folyósónak megfelelője az emeleten egy utcára néző kovácsolt vas erkély, mely egyedi a kolozsvári építészetben, valamint az udvarfelőli kis terasz. Az északi homlokzat plasztikája nagyon gazdag, minőségi stukkókat foglal magába. Szintén az emeleten mind a külső mind a belső famunkák eredetiek. Az udvar felől sok átalakítás eszlelhető, melyek megváltoztatták az épület egységes kompozicióját. Mindezek ellenére az épület összességében a XVIII. századi városi nemesi házak koncepcióját tükrözi, megőrizvén az utca fele irányuló egymásba nyíló szobák elemeit, míg a magán lakosztályok és a mellékhelységek az udvar fele nyílnak. Napjainkban a ház kis apartmanokra van felosztva és a ulajdonjog is fel van morzsolva.

The "Small" Bánffy House in Cluj, Cluj County

Representative for secular Baroque architecture in Cluj, this house – besides the palace – is the only one of the former Bánffy properties in Cluj that is still being associated by collective memory with the Bánffy name. The house, located on Eroilor Boulevard, in its current state, dates from the end of the 18th century; however its basement incorporates older structures, some even from the Renaissance period. The U-shaped layout has rather long, asymmetrical wings. The composition of the main façade, which faces North, is the most valuable one – although nicely balanced, it stands out due to its asymmetrical treatment of the ground floor and upper floor. This composition reveals the two initial plots, a fact also confirmed by the dating of the two basements. Unfortunately, due to several modernisation stages, the ground floor no longer preserves its initial image. However, the stone frame, topped by a basket handle arch, which provides the entrance for vehicles, and is furnished with a large wooden Baroque door, is quite remarkable. The gangway corresponds to a wrought iron balcony, on the upper floor, facing the street, quite unique for the architectural landscape of Cluj. Similar, towards the courtyard, there is a small terrace. The northern façade is richly decorated, exhibiting quality stucco on the upper floor. The exterior and interior woodwork of the upper floor are still mostly original. In the courtyard one can notice numerous interventions which altered the original unitary architectural vision. However, the house, as a whole, reflects the idea of an urban nobiliary residence from the end of the 18th century, preserving elements of the representative enfilade, facing the street, while the private spaces and annexes face the courtyard. Today, the house is divided up into small apartments, the property being fragmented.

Alte proprietăţi ale familiei Bánffy din Cluj, judeţul Cluj

Casa „mică” Bánffy se alătură altor trei case din Cluj, datând din secolul al XIX-lea, care au aparţinut diferitelor ramuri ale familiei şi Palatului Jósika, datând, în forma actuală, de la începutul secolului al XIX-lea, care prin moştenire, pe linie maternă, a revenit tot familiei Bánffy, în secolul al XX-lea.

Dintre aceste case, mai cunoscută este cea care a aparţinut baronilor Bánffy de Borşa, situată pe Strada Memorandumului. Datând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, casa reprezintă un bun exemplu al neoclasicismului clujean. Este una dintre puţinele locuinţe urbane, de acest fel, cu două accese, având curte de onoare şi curte de serviciu, tratate într-o concepţie unitară. Planimetria este în formă de U, cu accesele pe aripile scurte. Faţada principală, sudică, prezintă elemente de plastică arhitecturală remarcabile, lucrate în stuc şi probabil teracotă, cu citate din arhitectura clasică greco-romană şi din cea a renaşterii italiene. Compoziţia echilibrată şi simetrică are în centru axul intrării carosabile, marcat de un balcon considerabil. Acest balcon, cât şi ferestrele înalte, se bucură de lucrări de feronerie de foarte bună calitate. Din gangul de acces, o scara semicirculară conduce la etaj. Casa scării, închisă cu sticlă, este tratată monumental. Faţadele dinspre curtea interioară şi faţada secundară, nordică, dinspre curtea de serviciu, reiau, în mare, elemente compoziţionale ale faţadei principale. Rezolvarea planimetrică oferă încăperilor reprezentative, de mari dimensiuni, poziţia privilegiată în aripa dinspre stradă. Deşi este apartamentată, proprietatea fiind fărâmiţată, în prezent, casa păstrează majoritatea finisajelor şi tâmplăriilor originale, de foarte bună calitate şi cu o unitate stilistică remarcabilă.

Palatul Jósika, situat în Piaţa Unirii, este un exemplu reprezentativ al neoclasicismului în Cluj. Clădirea principală, cu două etaje, are un plan în formă de U, cu braţele inegale, datorită unor etape succesive de edificare şi, respectiv, extindere: din secolele XVI-XVII, din secolul al XVIII-lea şi din secolul al XIX-lea. Aceasta este urmată de o clădire secundară, tot în formă de U cu braţele inegale, alungite, datând din secolele XVIII-XIX, care închide compoziţia şi oferă un acces secundar. Faţada sobră, dinspre piaţă, este lipsită de prea multe elemente de articulare. Elementele de limbaj sunt seci şi se limitează la ancadramentele ferestrelor. Singurul accent ornamental era dat de marele blazon amplasat pe atic, care, în perioada de după Al Doilea Război Mondial, a fost, însă, înlăturat. Intrarea în palat este marcată de o terasă de mari dimensiuni, asociată etajului I, sprijinită pe coloane masive de factură dorică. În curtea interioară se remarcă porticurile suprapuse, corespunzând fiecărui etaj. O scară principală, semicirculară, monumentală, asigură accesul la fiecare nivel. Încăperile vaste ale etajului I, din aripa dinspre stradă, păstrează elemente de lemnărie originale. Începând cu sfârşitul secolului al XIX-lea, în acest palat au funcţionat, succesiv, o serie de instituţii publice. În a doua jumătate a secolului al XX-lea s-au făcut ample lucrări de consolidare, necesare, se spune că, în parte, datorită greutăţii cărţilor depozitate aici, în perioada cât a adăpostit Biblioteca Facultăţii de Medicină. În prezent, retrocedată de curând moştenitorilor baronesei Mária Bánffy, născută Wesselényi şi descendentă a familiei Jósika, clădirea este apartamentată, adăpostind numeroase funcţiuni comerciale şi servicii. Astfel, practic, Palatul Jósika, transmis testamentar, reprezintă, la propriu, „ultima piesă” a moştenirii familiei Bánffy în Transilvania.

A Bánffy-család egyéb tulajdonai Kolozsváron, Kolozs megye

Együtt három egyéb házzal a kis Bánffy ház és a Jósika ház a jelenlegi formájában anyai ágon a Bánffy család birtokába került a XX. században.

Ezek közül a legismertebb a borsai Bánffy-ak által birtokolt Unió utcai ház mely a XIX. század második feléből származik és a XIX. századi kolozsvári neoklasszicizmus kitűnő példánya. Azon kevés városi paloták közé tartozik melyeknek különálló főbejárata és szolgálati bejárata átfogó koncepció alapján lett kialakítva. Alapterülete U alakú, bejáratai a két szárnyoldalon vannak. A déli homlokzaton figyelemre méltó görög-római valamint olasz reneszánszkori idézetekkel ellátott stukkó és terakotta építészeti plasztikákra figyelhetünk fel. A szimmetrikus és kiegyensúlyozott kompozició közepén található a járműveknek szentelt bejárat fölötte kiemelt erkéllyel. Mind az erkély mind az ablakok minőségi kovácsoltvas kézművesmunkáról tanuskodnak. A félkör alakú nagystílű lépcsőzet, mely a felső emelet folyósójára vezet, magas ablakokkal van körülvéve. A belső udvarra néző homlokzat valamint az északi mellékhomlokzat, mely a szolgálati udvarra néz, újra felelvenítik a főhomlokzat elemeit. A nagy méretű reprezentatív helységek elhelyezésére a kiváltságos utcai szárnyban kerül sor. Habár fel van osztva lakrészekre és eképpen a tulajdon feldarabolódott, az épület mindmáig megőrizte a rendkívüli minőségű és egységes stílusú eredeti famunkákat és kivitelezéseket.

A Főtéri Jósika Palota a kolozsvári neoklasszicizmust képviseli. A kétemeletes épület U alakú egyenlőtlen szárnyakkal fokozatos építkezés és terjeszkedés eredménye melyek a XVI-XVII. századokban, majd a XVIII. valamint a XIX. Századokban történtek. Mögötte egy szintén U alakú, egyenlőtlen szárnyakkal ellátott XVIII-XIX. századi épület található, mely bezárja a kompoziciót és egy második bejárattal látja el. A tér felőli homlokzata komor, kevésbé művészi. Nyelvezete száraz, csak az ablakokat veszik körül motívumok. Egyedüli kiemelkedő díszítése a nagy címer volt a padlás magaslatában, melyet azonban a II. Világháború után eltávolítottak. A főbejárat fölött egy jelentős méretű terasz található, melyet masszív dórikus oszlopok tartanak fenn. A belső udvaron minden egyes emeletnek megfelelő egymás fölé helyezett oszlopcsarnokot látni. Egy monumentális félköralakú főlépcsőn lehet feljutni az emeletekre. Az első emelet utca felőli hatalmas termei eredeti famunkákat tartalmaznak. Ebben a palotában a XIX. század óta különböző állami intézmények működtek. A XX. század második felében megerősítették az épület alapját, melyet allítólag keményen megviselt az orvosi egyetem könyvtárának hatalmas mennyiségű könyvállománya. Az épületet visszaszolgáltatták báró Bánffy Mária (született Wesselényi és Jósika leszármazott) örököseinek. Az épület belseje fel van osztva, így adván helyet különböző kereskedelmi egységeknek és szolgáltatóknak. Eképpen, a Jósika Palota, végrendelkezések sorozatában az utolsó elem mely a Bánffy család örökségét képezi..

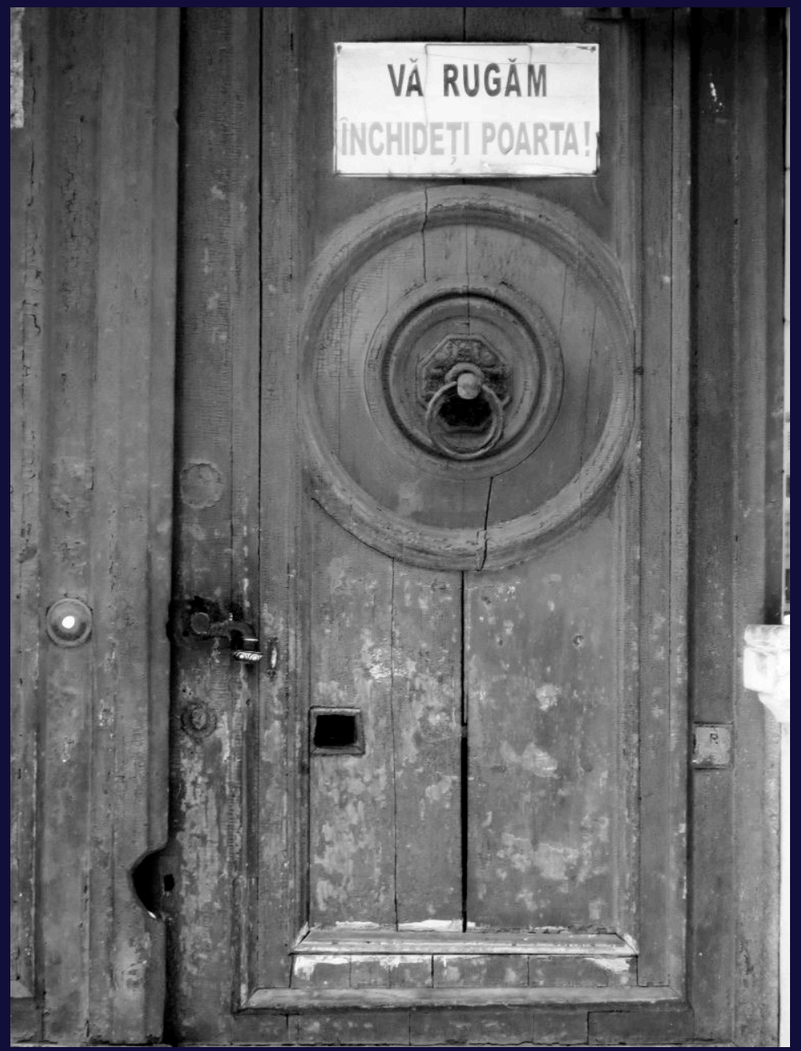

Other Bánffy Properties in Cluj, Cluj County

The “small” Bánffy house, is part of a group, together with another three houses in Cluj, dating from the 19th century, that belonged to different branches of the Bánffy family. The Jósika Palace, dating, in its current state, from the beginning of the 19th century, through inheritance on the maternal side, also became, during the 20th century, part of the Bánffy family inheritance.

Of these, the best known one is situated on Memorandumului Street; it belonged to the Borșa branch of the Bánffy family. Dating from the second half of the 19th century, it is a good example of Neoclassical architecture in Cluj. It is one of the few urban dwellings of its kind, namely, it displays a unitary layout provided with two entrances, one towards the main courtyard and one towards the service courtyard. The U-shaped layout has the entrances placed on the short wings. The main façade, facing south, possesses remarkable architectural decorative elements made of stucco and probably of terracotta, as well, which cite Greco-Roman classical and Italian Renaissance architecture. The well balanced and symmetrical composition has in its centre the vehicle gangway, highlighted by a considerable balcony. This balcony, as well as the tall windows, display high quality craftsmanship of their metalwork. A semicircular stairway, enclosed with glass-walls, leads from the gangway to the upper floor. The stairway is treated with grandeur. The façades facing the interior courtyard, as well as the secondary northern façade, facing the service courtyard, borrow compositional features of the main façade. The layout provides the main representative spaces a privileged location, namely in the wing facing the street. Although the house has been partitioned, thus the property is now fragmented, today it still preserves most of its good quality original finishings and woodwork, bearing a remarkable stylistic unity.

The Jósika Palace, located in Unirii Square, is a representative example of Neoclassical architecture in Cluj. The main two-storied building has a U-shaped layout, with asymmetrical wings – due to several successive building and extension phases, dating from the 16th-17th, 18th and 19th centuries. The main building is followed by a secondary one, also of a U-shaped layout with elongated asymmetrical wings, dating from the 18th-19th centuries and which completes the composition, while also providing a secondary access. The severe façade, facing the square, lacks a wide range of decorative elements. The decorations are sober, being limited to window frames. The only decorative highlight was the large coat of arms, placed on the attic; however, after World War II it was removed. The entrance is marked by a large terrace situated on the upper floor and supported by massive Doric-like columns. The interior courtyard is provided with two-storied porticos. The main semicircular staircase provides access to all floors. The vast rooms of the upper floor, namely the wing facing the square, still preserve most of the original woodwork. Beginning with the end of the 19th century, the palace became the headquarters of a series of public institutions. During the second half of the 20th century, the palace underwent ample consolidation works which were apparently necessary because of the load of the books which were stored here while the building housed the Library of the Faculty of Medicine. The palace was recently returned to the heirs of baroness Mária Bánffy, born Wesselényi and descendent of the Jósika family. The building was previously partitioned and now accommodates several commercial and other service functions. Thus, the Jósika Palace, which was passed on through testamentary dispositions, literally represents “the last piece” of the Bánffy family inheritance in Transylvania.

Bibliografie / Könyvészet / Bibliography

B. Nagy, Margit. *Reneszánsz és barokk Erdélyben. Művészettörténeti tanulmányok*. Bucureşti: Kriterion, 1970

B. Nagy, Margit. *Várak, kastélyok, udvarházak. Ahogy a régiek látták. XVII-XVIII. századi erdélyi összeírások és leltárak.* Bucureşti: Kriterion, 1973

Baji, Etelka; Csorba, László. *Kastélyok és mágnások*. Budapest: HG & Társa, 1994

Bicsok, Zoltán; Orbán, Zsolt. *„Isten segedelmével udvaromat megépítettem…" : Történelmi családok kastélyai Erdélyben*. Miercurea Ciuc: Gutemberg, 2011

Biró, Joseph. *Chateaux de Transylvanie*. Budapest: Société de la Nouvelle Revue de Hongrie, 1942

Biró, József. *A bonchidai Bánffy-kastély*. Cluj: Minerva, 1935

Biró, József. *Erdélyi kastélyok*. Budapest: Singer és Wolfner, 1943

Gy. Dávid, Gyula. *A bonchidai Bánffy-kastély*. Cluj-Napoca: Polis, 2001

Petri, Mór. *Szilágy vármegye monographiája*, vol. I-VI. Zilah [Zalău]: Kiadja szilágy vármegye közönsége, 1901-1904

Ţoca, Mircea. *Clujul baroc*. Cluj-Napoca: Dacia, 1983

The Historical Map Portal. „Maps of the Habsburg Empire". http://mapire.eu/en/

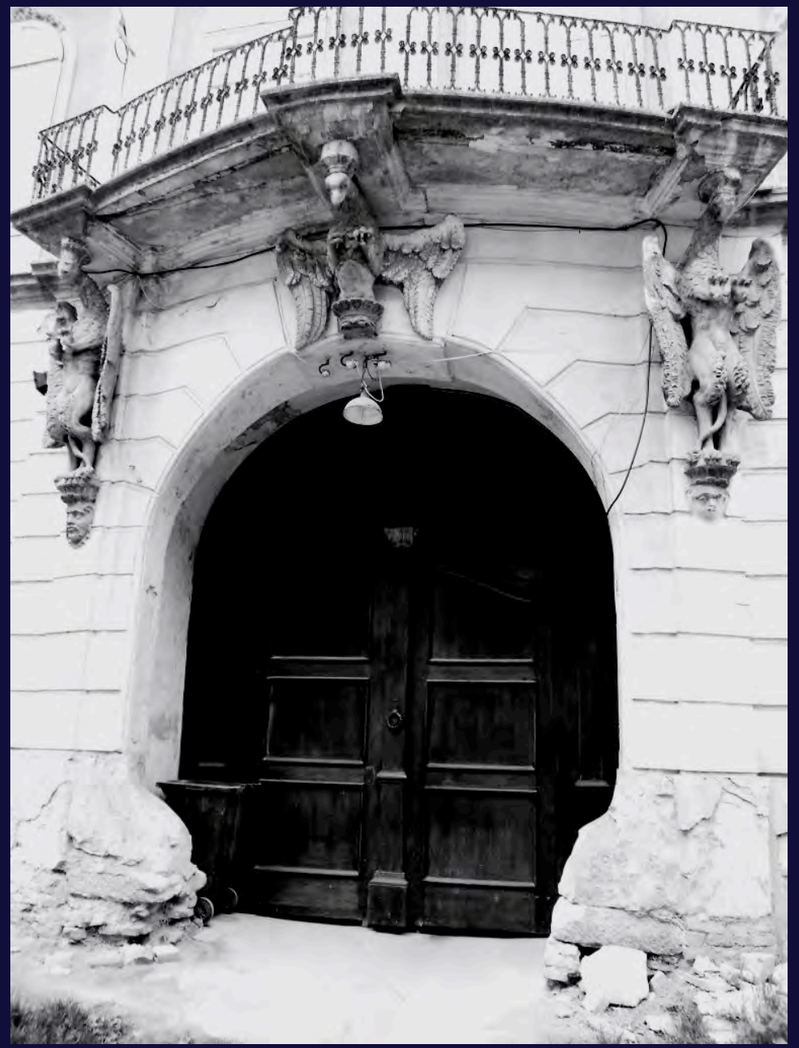

Cuprins

- Cuvânt înainte 5
- Moştenirea familiei Bánffy în Transilvania… 7
- Castelul Bánffy din Boghiş, judeţul Sălaj 13
- Castelul Bánffy din Bonţida, judeţul Cluj 19
- Castelul Bánffy din Borşa, judeţul Cluj 25
- Castelul Bánffy din Ciuguzel, judeţul Alba 31
- Castelul Bánffy din Gheja, judeţul Mureş 37
- Castelul Bánffy-Barcsay din Gilău, judeţul Cluj 43
- Castelul Bánffy din Iclod, judeţul Cluj 49
- Castelul Kemény-Bánffy din Luncani, judeţul Cluj 55
- Castelul Bánffy din Nuşfalău, judeţul Sălaj 61
- Castelul Bánffy din Răscruci, judeţul Cluj 67
- Castelul Bánffy din Sâncrai, judeţul Alba 73
- Conacul Bánffy din Turea, judeţul Cluj 79
- Castelul Bánffy din Urmeniş, judeţul Bistriţa-Năsăud 85
- Castelul Bánffy din Zam-Sâncraiu, judeţul Cluj 91
- Palatul Bánffy din Cluj, judeţul Cluj 97
- Casa „mică” Bánffy din Cluj, judeţul Cluj 103
- Alte proprietăţi ale familiei Bánffy din Cluj, judeţul Cluj 109
- Bibliografie 121

Tartalom

- Bevezető 5
- A Bánffy-család öröksége Erdélyben... 9
- A szilágybagosi Bánffy-kastély, Szilágy megye 15
- A bonchidai Bánffy-kastély, Kolozs megye 21
- A kolozsborsai Bánffy-kastély, Kolozs megye 27
- A fugadi Bánffy-kastély, Fehér megye 33
- A marosgezsei Bánffy-kastély, Maros megye 39
- A gyalui Bánffy-Barcsay-kastély, Kolozs megye 45
- A nagyiklódi Bánffy-kastély, Kolozs megye 51
- Az aranyosgerendi Kemény-Bánffy-kastély, Kolozs megye 57
- A szilágynagyfalui Bánffy-kastély, Szilágy megye 63
- A válaszúti Bánffy-kastély, Kolozs megye 69
- Az enyedszentkirályi Bánffy-kastély, Fehér megye 75
- A türei Bánffy-udvarház, Kolozs megye 81
- A mezőörményesi Bánffy-kastély, Beszterce-Naszód megye 87
- A kalotaszentkirály-zentelki Bánffy-kastély, Kolozs megye 93
- A kolozsvári Bánffy-palota, Kolozs megye 99
- A kolozsvári kis Bánffy-ház, Kolozs megye 105
- A Bánffy-család egyéb tulajdonai Kolozsváron, Kolozs megye 113
- Könyvészet 121

Content

- Forward 5
- The Bánffy Family Inherintance in Transylvania... 11
- Bánffy Castle in Boghiș, Sălaj County 17
- Bánffy Castle in Bonțida, Cluj County 23
- Bánffy Castle in Borșa, Cluj County 29
- Bánffy Castle in Ciuguzel, Alba County 35
- Bánffy Castle in Gheja, Mureș County 41
- Bánffy-Barcsay Castle in Gilău, Cluj County 47
- Bánffy Castle in Iclod, Cluj county 53
- Kemény-Bánffy Castle in Luncani, Cluj County 59
- Bánffy Castle in Nușfalău, Sălaj County 65
- Bánffy Castle in Răscruci, Cluj County 71
- Bánffy Castle in Sâncrai, Alba County 77
- Bánffy Manor in Turea, Cluj County 83
- Bánffy Castle in Urmeniș, Bistrița-Năsăud County 89
- Bánffy Castle in Zam-Sâncraiu, Cluj County 95
- Bánffy Palace in Cluj, Cluj County 101
- The “Small” Bánffy House in Cluj, Cluj County 107
- Other Bánffy Properties in Cluj, Cluj County 117
- Bibliography 121

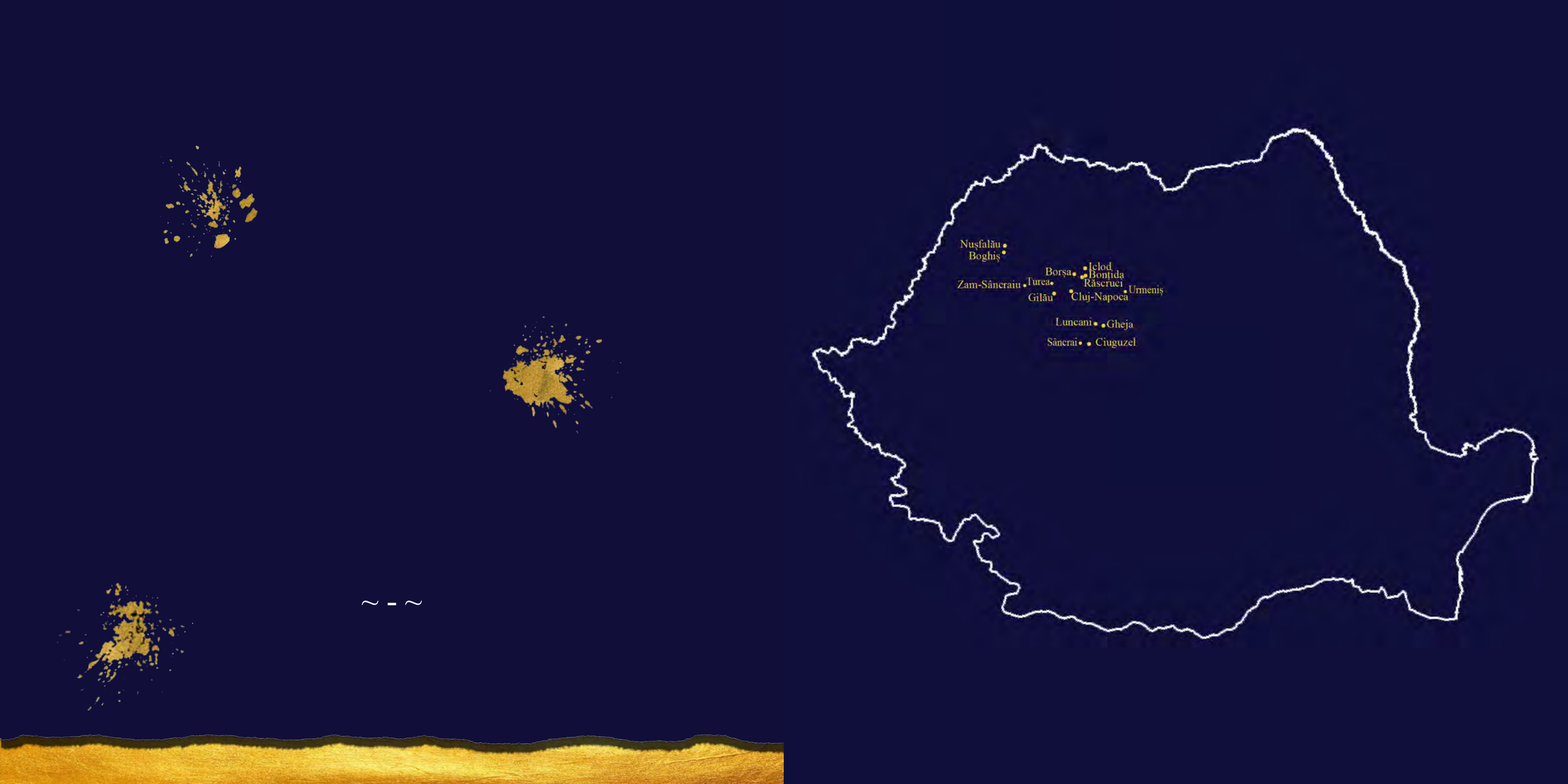
Nușfalău
Boghiș
Borșa
Iclod
Bonțida
Zam-Sâncraiu
Turea
Răscruci
Urmeniș
Gilău
Cluj-Napoca
Luncani
Gheja
Sâncrai
Ciuguzel

Moștenirea Bánffy *reflectă nu numai o genealogie a succesului pe plan politic, economic sau cultural a uneia dintre cele mai importante familii aristocratice din Transilvania ci, mai ales, formarea și devenirea ei, sub semnul frumosului. Din păcate, aproape tot ceea ce s-a clădit cândva s-a deteriorat, s-a mutilat sau s-a ruinat după cel de Al Doilea Război Mondial. Decăderea a fost lentă și, în multe dintre cazuri, încă continuă. După ce au fost utilizate ca sedii pentru diverse instituții administrative sau culturale, unități agricole de stat, sanatorii de psihiatrie, școli primare, școli pentru copii cu nevoi speciale sau chiar orfelinate, multe dintre aceste clădiri sunt încă în suferință. Totuși, supraviețuirea lor, sau chiar reabilitarea lor în unele cazuri, reprezintă o dovadă că patrimoniul poate supraviețui istoriei.*

A Bánffy örökség *nemcsak az egyik legfontosabb erdélyi arisztokrata család politikai, gazdasági vagy kulturális sikereinek sorozatát tükrözi, hanem főként ennek alakulását és fejlődését a szépség égisze alatt. Sajnos majd minden, amit valaha megéptettek, romba dőlt, megcsonkult vagy szertefoszlott a Második Világháború után. A hanyatlás lassú volt és sok esetben most is folyik. Minekutána különböző intézmények, állami gazdasági egységek, elmebeteg szantóriumok, elemi iskolák, kisegítő iskolák vagy éppen gyermekotthonok székhelyeként szolgáltak, ezek az épületek még jelenleg is szenvednek. Mégis, túlélésük vagy egyes esetekben a felújításuk annak bizonyítéka, hogy az épített örökség túlélheti a történelmet.*

The Bánffy Inheritance *reflects not only a genealogy of political, economical or cultural success of one of the most important aristocratic families in Transylvania, but it also stresses its emerging and becoming shaped by beauty. Unfortunately, everything that was once built crumpled, got mutilated or decayed after World War II. The process of deterioration was slow and in many cases it is still on going. Many of these buildings, after being used as headquarters of different administrative or cultural institutions, state-owned agricultural units, psychiatric wards, primary schools, schools for children with special needs or even orphanages, are still suffering. However, their survival and, in some cases, even their rehabilitation are a living proof of the fact that heritage can survive history.*